

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΤΟΣ Β'
15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1902

ΑΠΟ ΤΑ ΑΜΦΙΑ

1

Τὴν Εὐτυχία τὴν ἔκλεισε
΄ς ἀπαρτό κάστρο ή Μοῖρα
καὶ ἐσφάλησε καὶ ἐπλείδωσε
τὴν σιδερένια θύρα.

Καὶ τὸ κλειδὶ τὸ πέταξε,
καὶ τὸ κλειδὶ ἔχει πέσει
στὰ πειδὶ βαθειὰ τῆς θάλασσας,
στοῦ ὠκεανοῦ τὴν μέσην.

Βουτοῦν ξητιάνοι καὶ ἀρχοντες
καὶ μόλις τὸ ξανοίγονν
τοὺς σπρώχει πέρα ή θάλασσα,
τὰ κύματα τοὺς πνίγονν.

Κάποιος μαδ μέρα ἐπρόφθασε
καὶ τὸ ἄρπαξε κὶ ἀνέβη.
καὶ γιὰ τὸ κάστρο τὸ ἄπαρτο
γοργὰ καβαλικεύει.

Μὰ δταν στὸ κάστρο ἐστάθηκε
καὶ ξεπεξεύει ἀπὸ τὸ ἄτι
βροῆκε τὴν θύρα δρυδάνωικη,
τὴν Εὐτυχία φενγάτη.

2

Σκῆνοι καὶ πεῦκα, θάμνοι καὶ χαμόκλαδα
πυκνὰ στολίζουν τοῦ βουνοῦ τὴν ράχη.
κάτω, νερὰ καθάρια καὶ τρεχούμενα,
ἀπάνω, ἥλιοκαμένοι κὶ ἄγοιοι βράχοι.

Στὰ πόδια τον, σαρακωμένες, γέρικες
ἐλλήσες μεστώνουν τοῦ καρποῦ τὰ πλήθη,
καὶ γύρω των ἀμπέλια καταπλάσια
ἔγκυμονοῦν τῶν πόνων μας τὴν λήθη.

Ο ἥλιος τοῦ μεσημεριοῦ χρυσόφωτος
κόσμους ἐπέδυων, νέοντος κόσμους πλάθει,
καὶ συντροφεύει δ βόμβος δ μονότονος
τῆς μέλισσας ποῦ τριγυροῦ στ' ἀγκάθι.

Αργὰ τὸ δεῖλι, στοῦ ἥλιου τὸ βασίλευμα
σκορπίζουν πέρα τὰ φτερὰ τοῦ ἀγέρα
γανγίσματα σκυλιῶν, ἀρνιῶν βελάσματα
καὶ στεραγμοὺς ἀπὸ βοσκοῦ φλογέρα.

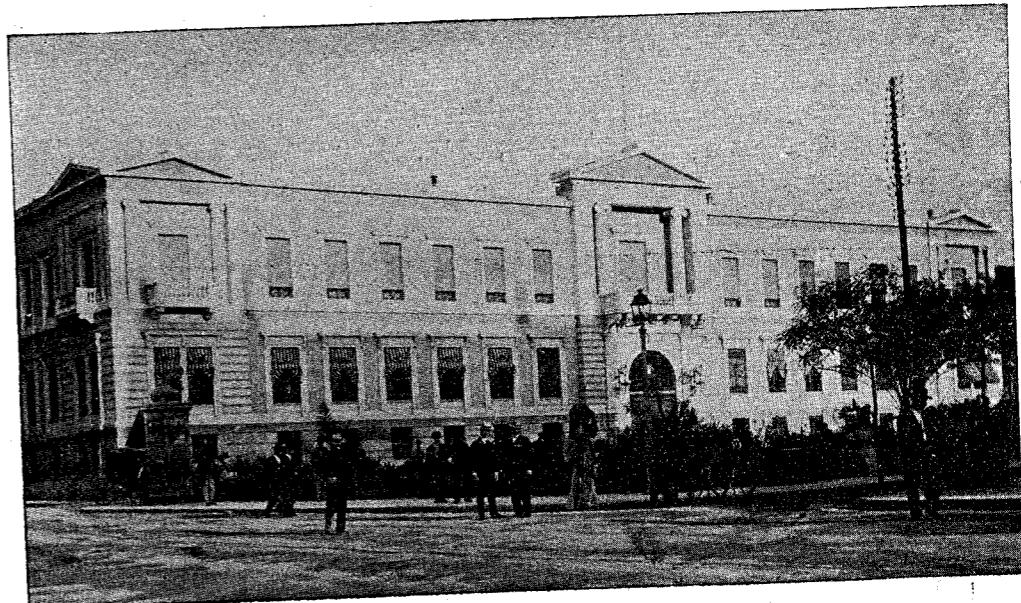
Κὶ ὅλα μαζῆ, καὶ θάμνοι καὶ χαμόκλαδα
καὶ μέλισσες κὶ ἀρνιὰ κὶ ἐλῆσες κὶ ἀμπέλια,
κοιμοῦνται μὲ τοῦ γκιώνη τὸ παράπονο,
ξυπνοῦν μὲ τοῦ κορυδαλοῦ τὰ γέλια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Όταν κτίζεται δημόσιον κτίριον εἰς τὰς Ἀθήνας ἔχομεν μίαν σφρείαν καλλιτεχνικῶν γνωμοδοτήσεων. "Ολαι διαπνέονται ἀπὸ ἀκρανοῦστηράς της. Εἶνε τόσον εύκολον νὰ καταρρίπτῃ κανεὶς εἴδωλα. Τὸ αὐτὸν ἐπηκολούθησε καὶ μὲ τὸ κτίριον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Οἱ τεχνοκρῆται δρμητικοὶ ἐπετέμησαν καὶ διεμαρτυρήθησαν ἐν ὀνόματι τῆς μιᾶς, μεγάλης καὶ ἀδιαιρέτου τέχνης ἡ ὅποια ἀπαιτεῖ νὰ μὴ ἀποφασίζῃ κανεὶς νὰ ἐγείρῃ μέγαρον ὅταν δὲν

ρὸν ἀνέρχεται δι' ἡλεκτροικῆς ἀντλίας ἀπὸ τὰ φρέατα καὶ διανέμεται δι' ἐντοιχισμένων σωλήνων εἰς ὅλα τὰ ἐσωτερικὰ διαμερίσματα τόσον γρήγορα, ὥστε ἐντὸς πέντε λεπτῶν ἡμπορεῖ νὰ μεταβληθῇ τὸ μέγαρον εἰς κολοσσαίαν κρήνην. Τὸ ἔνδον ἄλλως τε πολὺ διλύγον καὶ δι' ἀπαραιτήτους ἀγάγκας ἐχοησιμοποιήθη. Ἐναντίον τῶν νυκτερινῶν ἐπιθέσεων τὸ κτίριον ἔχει τὴν τελειοτέραν ἀμυναν. Τὰ παράθυρα εἰνε σιδηρόφρακτα καὶ τὰ πατώματα σιδηρᾶ.

ἔχῃ εἰς τὸν νοῦν τοῦ σχέδιον Παρθενῶνος. Ο σχεδιαστὴς ὅμως τοῦ κτιρίου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐσκέφθη ὡς φάίνεται ὅτι σήμερον ἡ μεγαλητέρα τέχνη εἶνε νὰ γίνη κανεὶς πλούσιος καὶ ὅτι περισσότερον δρμητικοὶ καὶ ἀπὸ τοὺς τεχνοκρίτας εἶνε ὅι κλέπται καὶ ἐσυνδύασε τὴν ἀσφάλειαν μὲ τὸν ωυθὺν διὰ νὰ δώσῃ ἥσυχον καὶ ἀνετον διαμονὴν εἰς τὴν πανίσχυρον καὶ στιλπνὴν μεγαλειότητα τοῦ νομίσματος. Διὰ τοῦτο τὸ ἔλληνορρωμαϊκὸν ωυθὺν κτίριον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης παρουσιάζει ὅλα τὰ εὐμήχανα μέσα τῆς ἀσφαλείας. Ἀπὸ τὸ πῦρ τὸ κτίριον εἶνε ἀτρωτόν. Εἰς διάφορα σημεῖα τῆς στέγης ἔχουν τοποθετηθῆ ἔξι μεγάλαι δεσμαεναὶ χωρητικότητος 300,000 δικάδων τὸ νε-

Οἱ τοῖχοι ἀνώ καὶ κάτω τοῦ θησαυροφυλακίου ἔχουν πάχος πέντε μέτρων, ἐντὸς δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλέον ἔχουν ἐντοιχισθῆ σιδηρᾶ πλέγματα. Αἱ θύραι εἰνε διπλαῖ σιδηρᾶ. Τὰ θησαυροφυλάκια τέλος χαλύβδινα, ἀγγλικῆς κατασκευῆς, εἰνε αὐτὰ καθ' ἐαυτὰ ἀπαραβίαστα.

Τὸ κτίριον ἐσωτερικῶς διαιρεῖται εἰς τρεῖς δροφάς. Εἰς τὸ ισόγαιον εὑρίσκονται τὰ ἀρχεῖα τῆς τραπέζης καὶ τινα τῶν θησαυροφυλακίων. Εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τοῦ μεσαίου δρόφου εὑρίσκεται ἡ μεγάλη δρυδογώνιος στοά, ὃπου τὰ ταμεῖα καὶ τὸ λογιστήριον καὶ δεξιὰ ἡ διεκπεραίωσις, ἡ ἐπιθεώρησις, ἡ ἀλληλογραφία, τὸ δικαστικὸν τμῆμα, τὰ γραφεῖα τοῦ διοικητοῦ καὶ τῶν ὑποδιοικητῶν καὶ

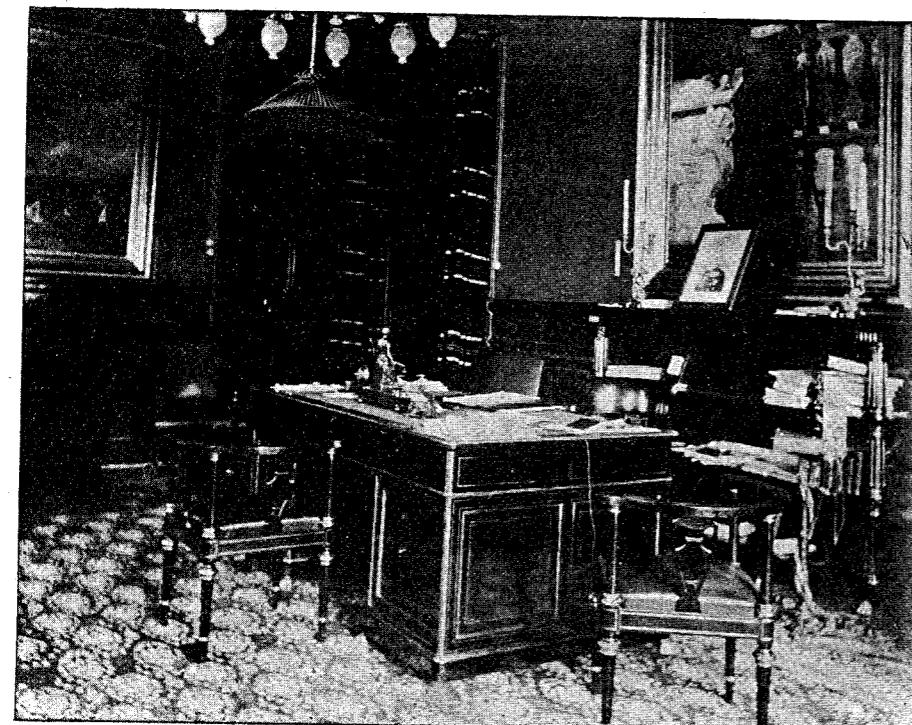
ἥ αἰθουσα τοῦ συμβουλίου. Ἡ εἶσοδος ἔχει τὴν πλουσίαν καὶ σεμνήν διακόσμησιν τοῦ μαρμάρου. Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἡ κλίμαξ ἀπολήγει εἰς δύο Ἐρμᾶς πιστὰ ἀντίγραφα τοῦ ἔργου τοῦ Giovanni Bologna.

Τὸ γραφεῖον τοῦ διοικητοῦ παρουσιάζει ἐν τελῶς ἴδιαιτερον ἐνδιαφέρον. Εἶνε διευθετημένον μὲ τὴν σοβαρὰν καλαισθησίαν τοῦ κ. Στρεῖτ. "Ολα τὰ ἀντικείμενα τῆς ἐπιπλώσεως ἔχουν ἔνα ἐσωτερικὸν λόγον καὶ παρουσιάζουν πλήρες ἀρμονίας τὸ γραφεῖον. Εἰς τὸν τοιχὸν ἀνωθεν τῆς τραπέζης εἶνε ἀνηρτημένη ἔλαιο-γραφία εἰς φυσικὸν μέγεθος τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ἔργον τοῦ Δανοῦ Baeh. Εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον ἡ ἔλαιογραφία τοῦ βασιλέως "Οθωνος, ἐπίσης εἰς φυσικὸν μέγεθος ἔργον τοῦ κ. N. Λύτρα. Ἐτέρα εἰκὼν ἀπεικονίζει τὴν ἄριξιν τοῦ "Οθωνος εἰς τὸ Ναύπλιον. Οἱ ξανθὸς καὶ ἀμύσταξ βασιλεὺς ἔφιπτος χαιρετᾶ μειδῶν τοὺς φουστανελλοφόρους ὑπηκόους Του, φυσιογνωμίας γνωστὰς ἥρωων τῆς Ἑπαναστά-

σεως. Μείοαξ ἐπάνω εἰς ἓνα ὑψωμα εἰκονιζεται δ κ. Θ. Δηλιγιάννης. Η εἰκὼν ἔργον του βαναδοῦ ζωγράφου Hess ἀντεγράφη μὲ τε λείαν ἐπιτυχίαν ὑπὸ του Ἑλληνος ζωγράφου κ Φεοειδού.

Τώρα ή 'Εθνική Τράπεζα, εις τὸ ὕδιον εὐ-
πρεπὲς τοῦτο οἴκημα, πρόκειται νὰ ἐστάσῃ τὸ
ἰωβιλαῖον τῆς ἰδρύσεως της, τὴν δρᾶσιν της
ἐπὶ μίαν ἔξηκονταετίαν. Κατ' εὐτυχῆ ὅλως σύμ-
πτωσιν, συγχρόνως μὲ τὴν ἐστήν τοῦ ἰωβιλαίου
τούτου ὑὰ ἐσταθῆ ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τῆς
'Εθνικῆς Τραπέζης καὶ ή τριακονταετίᾳ ἐν τῇ
ὑπηρεσίᾳ τοῦ διοικητοῦ κ. Στρέit, περίοδος τῆς
ἀνθηροτέρας ἀκμῆς τοῦ ἰδρύματος. Τὸ περιο-
δικὸν τοῦτο, τὸ ὅποιον τένει νὰ καταστῇ ἡ
ζωηροτέρα ἀπεικόνισις τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ
κοινωνικῆς κινήσεως τῶν Ἀθηνῶν, συμμετέχει
τῶν σεμινῶν τούτων ἐστῶν μὲ τὴν προσθυ-
μίαν τὴν ὅποιαν ἔχει πᾶς ὅστις ἀγαπᾷ τὴν
ταχειαν πρόσοδον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μικρᾶς
πατοίδος.

Σ. ΛΟΒΕΡΔΟΣ

Γοαφεῖον διοικητῶν

Στοὰ τῆς Τραπέζης

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ τῇ ἔξηκονταετηρίδι τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλάδος ἐκδίδεται μετ' ὀλίγας ήμέρας ἡ ίστορία αὐτῆς ἀπὸ τῆς συστάσεώς της, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ὑποδιοικητοῦ κ. Ι. Βαλαωρίτου. Ἀποστάσματα αὐτῆς λίαν εὐγενῶς μᾶς παρεχώρησε πρὸς δημοσίευσιν ὁ κ. Βαλαωρίτης.

1841-1842.—Ο δείμνηστος φιλέλλην τραπεζίτης Έүνάρδος δὲν είχε πάνση καλλιεργῶν τὴν περὶ συστάσεως ἐν Ἑλλάδι Ἐθνικῆς Τραπέζης ίδεαν. Μετὰ τὴν ἴδουσιν δὲ τῆς Βασιλείας τοῦ Ὀθωνος ἔχων ἐν Ἑλλάδι ρέκτην καὶ πεπειραμένον συνεργάτην, τὸν φύλον αὐτοῦ Γεώργιον Σταῦρον, ἔπειμψεν αὐτῷ πρός κυκλοφορίαν κεφάλαιον δραχμῶν 500,000 ὅπως δοκιμάσῃ ἂν δό τόπος ἦτο ὕδημος πρὸς τραπεζικὰς ἐργασίας καὶ προπαρασκευασθῆ σύνταμα βαθμιαίως τὸ πρός τοιαύτας ἐργασίας ἔδαφος. Εὐθὺς δὲ ὡς ἔκοιναν ἐπίκαιρον, προέ-

βησαν εἰς διαβήματα παρὰ τῇ Κυθερώνησει πει-
σθείσῃ δπως συνδράμῃ καὶ ύλικῶς τὸ ἔργον
συμμετέχουσα διὰ χιλίων μετοχῶν. Ἀποτέλε-
σμα τῶν ἐνεργειῶν τούτων ὑπῆρξεν ἡ κατάρ-
γησις τοῦ περὶ Τραπέζης Νόμου τοῦ 1836 καὶ
ἡ ἔκδοσις τοῦ Νόμου τῆς 30 Μαρτίου 1841,
τοῦ πρώτου ἐκ τῶν νόμων δὲ ὃν συνέστη καὶ
ἐφ' ὃν θεμελιοῦται ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς
Ἐλλάδος. Διὰ τοῦ νόμου τούτου τὸ κεφάλαιον
τῆς Τραπέζης ὠρίσθη εἰς πέντε ἑκατομμύρια
καὶ παρεχωρήθη αὐτῇ τὸ δικαίωμα πρὸς ἔκ-
δοσιν τραπεζικῶν γραμματίων εἰς τὸν κομιστήν.
Διὰ δὲ τοῦ ἀρχόντου Ι τοῦ Νόμου, δομίζοντος
ὡς ἐργασίας τῆς Τραπέζης α') τὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ
καὶ ἐνεχύρῳ δάνεια, β') τὰς προεξοφλήσεις,
εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καθιερώθη τὸ διφυὲς τῆς Τρα-
πέζης, ὡς κτηματικῆς δηλαδή καὶ ὡς προεξο-
φλητικῆς Τραπέζης ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμ-

ματίων. Ούδε το δυνατή διάφορος λύσις. Μετά τὸ πέρας τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἄγωνος ἡ ἀστικὴ ὅσον καὶ ἡ ἀγροτικὴ ἀκίνητος ἴδιοκτησία εἶχον ἀπόλυτον ἀνάγκην κεφαλαίων πρὸς ἀνόρθωσιν ἀπὸ τῆς ἐπελθούσης φοβερᾶς καταστοφῆς. Ἡ δργάνωσις ἐπομένως τῆς κτηματικῆς πίστεως ἐπεβάλλετο πρὸς παντὸς τῇ Κυβερνήσει καὶ ταύτην ἀπήτει ἐπιμόνως διὰ τοῦ τύπου καὶ διὰ θορυβωδῶν ἔτι συλλαλητηρίων ἡ κοινὴ γνώμη. Ἀφ' ἑτέρου ἀδύνατος ἀπέβαινεν ἡ ἵδρυσις ἴδιου πιστωτικοῦ ἴδρυματος κτηματικῆς πίστεως ἐν ἐποχῇ τόσον ἀνωμάλῳ πολιτικῷ καὶ οἰκονομικῷ. Μόνον τὸ δέλεαρ τοῦ δικαιώματος πρὸς ἔκδοσιν τραπέζικῶν γραμματίων ἦτο δυνατὸν νὰ ἐλκύσῃ κεφαλαία καὶ ἔδει ἐπομένως τῇ παροχῇ τοῦ δικαιώματος τούτου νὰ συνδυασθῶσιν αἱ ἐργασίαι κτηματικῆς πίστεως. Σαφῶς μάλιστα ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου ἔξαγεται, ὅτι ὁ νομοθέτης ἐθεώρει τὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ δάνεια ὡς τὴν κυριωτέραν τῆς Τραπέζης ἐργασίαν, ἀφοῦ ἐπέβαλλεν αὐτῇ νὰ διαθέτῃ εἰς δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν χορηματικῶν αὐτῆς κεφαλαίων (ἄρθ. 11), ἐν δὲ τῷ περὶ προεξοφλητικῶν ἐργασιῶν ἀρθρῷ, (ἄρθ. 19), τὸ καὶ κατὰ τὴν τάξιν ἐπόμενον, ὥριζεν ὅτι «ἡ Τράπεζα θέλει ἐνεργῆ καὶ προεξοφλητικὰς ἐργασίας μεταχειριζομένη πρὸς τοῦτο τὸ πειπτημόριον τοῦ χορηματικοῦ τῆς κεφαλαίου». Οσάκις δὲ μένει ἐκ τοῦ δι' ὑποθήκας ἡ ἐνέχυρα δόρισμένου κεφαλαίου ποσόν τι διαθέσιμον, δύναται νὰ τὸ μεταχειρισθῇ εἰς προεξοφλητικὰς ἐργασίας προσωρινῶς καὶ μεχρισοῦ παρουσιασθῶσιν αἰτήσεις δι' ὑποθήκης ἡ ἐνέχυρα, δτε ἀμέσως μετὰ τὴν λῆξιν τῶν συναλλαγματικῶν τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια θέλουν μεταβαίνῃ εἰς τὸν κύριον διορισμὸν τῶν».

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν Νόμων τῆς 30 Μαρτίου 1841, διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 8 Ἀπριλίου 1841 ἐνεκρύθη Κανονισμὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Τραπέζης, περὶ λαμβάνων τοὺς καταστατικὸς δρόντας τῆς συστάσεως αὐτῆς, καθορίζων τὰ δίκαια καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν μετόχων, καὶ ουθιμίζων τὰ τῆς διοικήσεως καὶ ἐσωτερικῆς λειτουργίας τοῦ καταστήματος. Ἐτερον δὲ διάταγμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐπιφροτικούς τὰς προετοιμαστικὰς ἐργασίας τῆς Τραπέζης, τῶν πρὸς τοῦτο ἐξόδων προκαταβαλλομένων ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, εἰς τὴν ἐπιτροπὴν δὲ ταύτην ἀνετέθη νὰ δέχηται καὶ τὰς στελλομένας

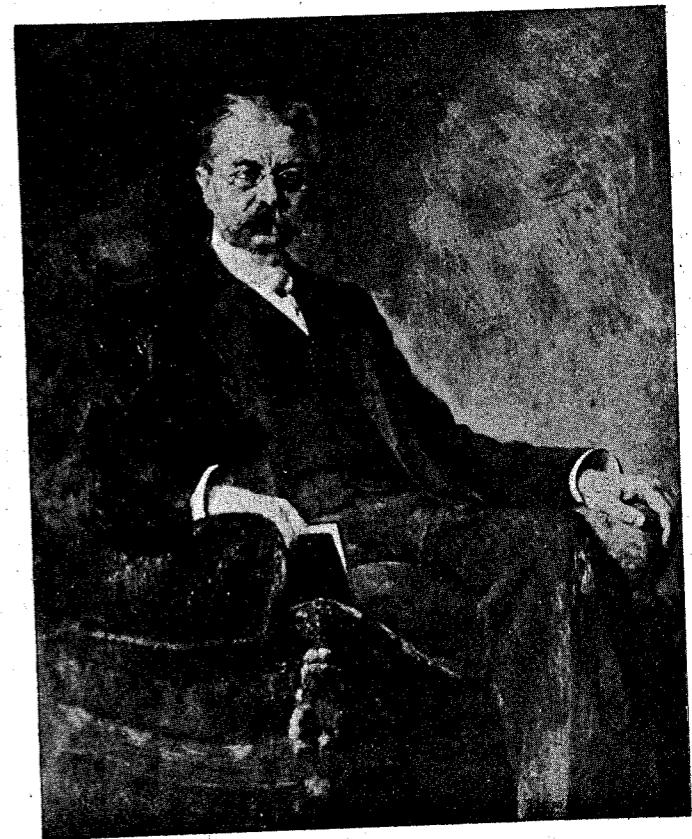
δηλώσεις τῶν θελόντων νὰ ἐγγραφῶσι μέτοχοι εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης τακτικὰ ἦσαν οἱ Ν. Σιλήβεργος πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου Θ. Ράλλης τραπεζίτης καὶ Ἰούλιος Ἐσλιν μεγαλέμπορος, ἀναπληρωματικοὶ δὲ οἱ Γεώργ. Σταύρος μέλος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Ἐμμ. Μεσθενεὺς μεγαλέμπορος καὶ Ἀδόλφος Γράφεμπορος. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὁ μοχλὸς πάσης ἐνεργείας ἦτο ὁ Γεώργ. Σταύρος, δ καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐργασθεὶς καὶ δράσας ὑπὲρ τῆς ἴδρυσεως τῆς Τραπέζης.

Ἄμα τῇ δημοσιεύσει τῶν δύο Βασιλικῶν διαταγμάτων τῆς 8 Ἀπριλίου 1841, ἡ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας ἐσπεισεῖ διὰ γνωστοποίησεως αὐτῆς ἀπὸ 12 Ἀπριλίου 1841 νὰ δώσῃ μεῖζονα εἰς τὰ ληφθέντα μέτρα διάδοσιν καὶ ἔξαρσουσα τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἐπικερδὲς τῆς ἐπιχειρήσεως νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν συνδρομὴν τῶν ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν κεφαλαίων. Ταῦτα δὲ ἐσπευσαν ἀρκούντως πρόθυμα, ἀναλόγως βεβαίως τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς καταστάσεως ἐν ᾧ διετέλει εἰσέτι ἡ Ἑλλάς, οὐχὶ διλύγον ἐκ φιλεληνισμοῦ καὶ πατριωτισμοῦ, ἔτι δὲ χάροις εἰς τὰς ἀκαμάτους προσπάθειας τοῦ Ἐϋνάρδου καὶ τοῦ Γ. Σταύρου. Πρῶτος ἐγγραφεὶς μέτοχος τῆς Τραπέζης τῇ 24 Ἀπριλίου 1841, καθ' ἄ ἐκ τῶν βιβλίων ἔξαγεται, ὑπῆρξεν δ. Κ. Βράνης διὰ μετοχὰς 150, ἐκ τῶν πρώτων δὲ μετόχων ἐκτὸς τοῦ Ἐϋνάρδου, τοῦ Γ. Σταύρου καὶ τῆς Κυβερνήσεως ἐγγραφείσης διὰ 1000 μετοχὰς συμφώνων τῷ ἀρθρῷ 3 τοῦ Νόμου τῆς 30 Μαρτίου 1841, ὑπῆρξαν καὶ δ ἀείμηνστος τῆς Βαναρίας Βασιλεὺς Λουδοβίκος διὰ μετοχὰς 200, οἱ ἀδελφοὶ Ρότσιλδ διὰ μετοχὰς 100 καὶ δ Νικόλαος Ζωσιμᾶς διὰ μετοχὰς 500.]]

Ο περὶ συστάσεως Ἐθνικῆς Τραπέζης Νόμος τῆς 30 Μαρτίου 1841 ὥριζεν ὅτι ἡ Τράπεζα θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς συσταθεῖσα εὐθὺς ὡς ἐγγραφῶσι μέτοχοι διὰ δύο ἐκατομύρια καὶ ἔξακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, ἀλλ' ἡ βραδύτης περὶ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κεφαλαίου τούτου καὶ αἱ προτάσεις κεφαλαιούχων τινῶν, οἵτινες ἔξέφρασαν τὴν προθυμίαν νὰ γίνωσι μέτοχοι τῆς Τραπέζης, εὐθὺς ὡς ὅροι τινὲς τοῦ καταστατικοῦ νόμου καὶ τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς ἥθελον τροποποιηθῆ, καθ' ἄ ἐν τῷ προσιμιώτερον δ Νόμος τῆς 19 Αὐγούστου 1841 ἀναφέρει, ἔπεισαν τὴν Κυβερνησίαν νὰ προθῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Νόμου τούτου, δι' οὖ ἐκτὸς ἔτερων τινῶν τροποποιήσεων ἐλάσσονος ση-

μασίας, δρῆσετο, δτι ἡ Τράπεζα θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς συστημένα εὐθὺς ὡς ἐγγραφῶσι μέτοχοι δ' ἐν ἐκατομύριον καὶ πεντακοσίας χιλιάδας δραχμῶν δτι ἐκ τοῦ διλικοῦ χρηματικοῦ κεφαλαίου τῆς Τραπέζης τὰ μὲν δύο τρίτα θέλοντο χρησιμένηση εἰς τὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων κτημάτων δάνεια, τὸ δὲ ἐν τρίτον εἰς τὰ ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δάνεια καὶ εἰς προεξοφλήσεις δτι τὰ ταμεῖα τοῦ Κράτους ὑποχρεούνται νὰ δέχονται τὰ τραπεζικὰ αὐτῆς γραμμάτια ἐπὶ τῇ βάσει τῆς δημοσιτικῆς ἀξίας των, ἀντὶ μετρητῶν εἰς τὰς παρὰ τῶν ἰδιωτῶν πρὸς αὐτὰ γινομένας πληρωμάς τὸ δὲ πάντων σπουδαιότατον, δτι τὸ πρὸς ἔκδοσιν γραμματίων ἀπλοῦν δικαιώματα μετεβάλλετο εἰς ἀποκλειστικὸν τῆς Τραπέζης προνόμιον κυκλοφορίας τῶν τραπεζικογραμματίων αὐτῆς ἐπὶ εἴκοσι πέντε ἔτη.

Τῇ 13 Νοεμβρίου 1841 συνῆλθον οἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέτοχοι εἰς προκαταρκτικὴν συνέλευσιν, δπως κανονίσωσι τὰ τῆς ἐπικειμένης ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῆς Τραπέζης, αἱ δὲ συνεδριάσεις τῆς συνελεύσεως ταύτης διήρκεσαν μέχρι τέλους τοῦ 1841. Ἐκ τῶν πρώτων τῆς Συνελεύσεως ἀποφάσεων ὑπῆρξε νὰ προσκληθῶσιν οἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐλλάδος μέτοχοι, δπως καταθέσωσι τὰ κεφάλαιά των καὶ πρὸ τῆς δοθείσης αὐτοῖς τριμήνου προθεσμίας διὰ νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἔναρξης τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπέζης καὶ γίνῃ αὕτη τὸ βραδύτερον τῇ 1 Ιανουαρίου 1842. Ἡ ἀπόφασις δὲ αὕτη ἐνεργοῦντη διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 18 Νοεμβρίου 1841. Ἡ συνέλευσις αὕτη ἐπεξειργάσθη Ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν τῶν συνεδριάσεων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ Κανονισμὸν τῆς λειτουργίας τῆς Τραπέζης, διὰ δὲ Β. Δ. τῆς 10 Ιανουαρίου 1842 ἐνεκρίθησαν αἱ διὰ τῶν κανονισμῶν τούτων γενόμεναι τροποποιήσεις καὶ προσθήκαι τοῦ προηγουμένου κανονισμοῦ. Ἐπίσης ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ ἐξελέγησαν Διευθυντῆς δ. Γ. Σταύρου παμψηφεί, ὑποδιευθυντῆς δ. Κ. Βράνης, τακτικοὶ σύμβουλοι οἱ Α. Ρουζιοῦ καὶ Ἐμμ. Μεσθενεὺς καὶ ἀναπληρωματικοὶ σύμβουλοι οἱ Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος καὶ Δ. Κυργούσιος. Εἰς

Σ. ΣΤΡΕΙΤ
Ἐξ ἐλαιογραφίας Γ. Ιακωβίδου

ἐνδειξιν δὲ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν φιλέλληνα Ἰππότην Ἐϋνάρδον καὶ τὸν ἀείμνηστον Ν. Ζωσιμᾶν ἐξελέγησαν οὗτοι ἐπίτιμοι τῆς Τραπέζης Διοικηταί.

Οὕτω τῶν πάντων προκαταρκτικῶν μετόχων διὰ κεφάλαιον δραχμ. 3,402,000 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἐλλάδος ἥρξα τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς τῇ 22 Ιανουαρίου 1842, τῇ δὲ 1η Ιουλίου 1842 ἐδημοσίευσε τὸν πρῶτον αὐτῆς ἴσολογισμόν.

1848.—Τὸ ἔτος 1848 ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἔτος δοκιμασίας διὰ τὴν Ἐθνικὴν τῆς Ἐλλάδος Τράπεζαν. Η δεινὴ λαῖλαψ ἰδεῶν καὶ ἡ ἐπαναστατικὴ θύελλα, αἵτινες συνετάραξαν τὸν προηγούμενον κανονισμὸν. Ἐπίσης ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ ἐξελέγησαν Διευθυντῆς δ. Γ. Σταύρου παμψηφεί, ὑποδιευθυντῆς δ. Κ. Βράνης, τακτικοὶ σύμβουλοι οἱ Α. Ρουζιοῦ καὶ Ἐμμ. Μεσθενεὺς καὶ ἀναπληρωματικοὶ σύμβουλοι οἱ Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος καὶ Δ. Κυργούσιος. Εἰς

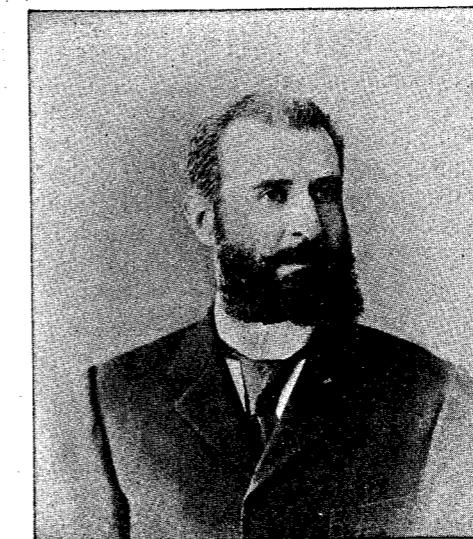
λάδος, εἰς δὲ αἴφνις ἔστείρευσεν ἡ πηγὴ τῶν ἔξωτερικῶν πιστώσεων. Ἐκ τούτου παρόχθη δυσανάλογον πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν νομισματικὴν τοῦ τόπου κυκλοφορίαν ωεῦμα ἔξαγωγῆς μεταλλικοῦ νομίσματος, τὴν δὲ κατάστασιν ταῦτην ἐπεδείνωσεν ἡ συμπεσούσα ἀξητησία τῶν προιόντων καὶ ίδίως ἡ μεγάλη ἔκπτωσις τῆς τιμῆς τῆς σταφίδος.— Ἀμεσῶς τούτων συνέπεια ὑπῆρξε νὰ διακοπῇ ἡ κανονικὴ ἔκπλήρωσις τῶν πρὸς τὴν Τραπέζαν ὑποχρεώσεων, ἐνῷ συνάμα ἡ κερδοσκοπία ἐπωφελουμένη ἐκ τῆς δεινότητος τῶν περιζητήτων μεταλλικῶν νομισμάτων ὥφελειαν, προμηθευομένη μὲν τραπεζογραμμάτια, διὰ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ἔτι, παρὰ τὴν διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 17 29 Αὐγούστου 1833 ἀπαγόρευσιν, τουρκικῶν νομισμάτων, προσάγουσα δὲ τὰ τραπεζογραμμάτια πρὸς ἔξαργύρωσιν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Τραπέζης πρὸς προμήθειαν μεταλλικοῦ ἐκ τοῦ ἀποταμεύματος αὐτῆς. Τὸν δὲ πανικὸν ἔτι μᾶλλον ἐπῆγένθαν ποικίλαι περὶ τῆς Τραπέζης διαδόσεις, ἐκ τοῦ δυσχεροῦ τῶν περιστάσεων οὐχ ἦτον ἢ ἐκ τῶν κακοβούλων προθύμεσεων καὶ τῶν συμφερόντων τῆς κερδοσκοπίας προκύψασι.— Συνεπείᾳ τούτων τὸ μεταλλικὸν τῆς Τραπέζης ἀποταμίευμα, ὅπερ ἐν τέλει Φεβρουαρίου ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 616,000 ἀπέναντι κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων 1,870,000, ἐν τέλει Μαρτίου κατῆλθεν εἰς δραχμὰς 215,000 ἀπέναντι κυκλοφορίας 1,564,000.

Ἡ ἔκρηξις τῆς κρίσεως τοῦ 1848 εὗρε τὴν τακτικὴν Συνέλευσιν τῶν μετόχων τῆς Τραπέζης παρόσαν, ἡ δὲ Διεύθυνσις ἐσπευσε νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα ἐνώπιον αὐτῆς.— Ἄμα ταῖς πρώταις ἐξ Ἑνδρώπης εἰδήσεσιν ἡ Διεύθυνσις δὲν ὠκνησε νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀμυναν κατὰ τοῦ κινδύνου, διακόπτουσα πᾶσαν νέαν χρονήσιν, καθιστῶσα ἀπαυτητὰς ἐντὸς μηνὸς τὰς εἰς τὸ ἐμπόριον χρηγηθεῖσας πιστώσεις καὶ ἐπισπεύδοντα βαθμιαίως τὴν εἰσπραξιν τοῦ ληξιπροθύμου χαρτοφυλακίου αὐτῆς. Τὰ μέτρα ταῦτα ἤρκουν πρὸς σωτηρίαν τῆς Τραπέζης, ἀλλ’ ἐπῆγένθαν τὴν ἀμηχανίαν τοῦ ἐμπορίου καὶ ἀναγκαίως συνετέλουν εἰς ἐπιδείνωσιν τῆς κρίσεως. Ἐντεῦθεν ἡ Γενικὴ Συνέλευσις μετὰ μακρὰς συζητήσεις καὶ μελέτην τοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τούτῳ ἐκ μετόχων συστάσης, μετὰ πρόηγον μένην δὲ συνεννόησιν πρὸς τὴν Κυ-

βέροντην ἐνέκρινε τὸ μέτρον τῆς ἀναστολῆς τῆς πρὸς ἔξαργύρωσιν τῶν τραπεζογραμμάτων αὐτῆς ὑποχρεώσεως, ὅπερ ἐσπευσεν ἡ Κυβερνητικὴ νὰ ἐκτελέσῃ διὰ τοῦ Νόμου ΠΑ τῆς 4 Ἀπριλίου 1848. Ἐν τῷ Νόμῳ τούτῳ ὁρίσθη πεντάμηνος ἡ προθεσμία τῆς ἀναστολῆς, συνάμα δὲ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα αὐτῆς τὰ τραπεζογραμμάτια θὰ ἔξηκολούθουν νὰ γίνωνται δεκτὰ ὑπὸ τῶν ταμείων τοῦ Κράτους μὲ ὑπεριμητσιν δύο τοῖς ἑκατὸν εἰς βάρος τῆς Τραπέζης καὶ ὅτι οἱ κάτοχοι αὐτῶν προσάγοντες ταῦτα κατὰ τὴν λῆξιν τῶν πέντε μηνῶν θὺν ἐλάμβανον διὰ τὸ διάστημα τοῦτο τόκον ἵσσον τῷ τῶν ἐνυποθήκων δανείων τῆς Τραπέζης, ἥτοι 10 ο.ο. Ὁ ἀνώτατος δρός τῆς κυκλοφορίας ὁρίσθη κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀναστολῆς εἰς 1,500,000 δραχμῶν.

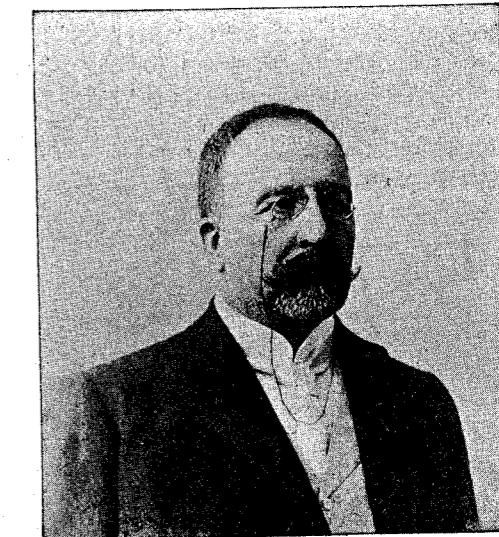
Ἡ διὰ τοῦ Νόμου τῆς 4 Ἀπριλίου 1848 δρισθεῖσα πεντάμηνος προθεσμία ἥτοι ὑπὲρ τὸ δέον σύντομος, ὥστε ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτου ἡ Τραπέζα νὰ δυνηθῇ ἀνεῦ ἐκτάκτων μέτρων κατὰ τῶν ὀφειλετῶν αὐτῆς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ὅμαλωτέρας περιστάσεις, ἐνῷ ἀφ’ ἐτέρου αἱ ἐπιβληθεῖσαι αὐτῇ ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς 4 Ἀπριλίου 1848 βαρεῖαι ὑποχρεώσεις τῇ ἐπέβαλον τὰ μέτρα ταῦτα πρὸς ταχίστην ἄρσιν τῆς χρηγηθείσης ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου ἀναστολῆς.

Ταῦτα συνειδότες οἱ ἐμπορικοὶ σύλλογοι καὶ τὰ ἐπιμελητήρια, ἐσπευσαν δι’ ἀναφορῶν νὰ ὑποδεῖσω τῇ Κυβερνήσει τὸ πλημμελὲς τοῦ ἐκδοθέντος νόμου καὶ νὰ ζητήσωσιν δπως ἡ Τραπέζα ἀπαλλαγῆ τῶν ἐπιβληθεισῶν αὐτῇ ὑποχρεώσεων καὶ τῇ δοθῇ τὸ δικαίωμα νὰ θέσῃ εἰς κυκλοφορίαν μέχρι τριῶν ἑκατομμυρίων τραπεζικῶν γραμμάτων καὶ ταῦτα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς νόμιμον νόμισμα ἢ τούλαχιστον ν’ ἀνανταλῆ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἡ ὑποχρεωτικὴ ἔξαργύρωσις, ὥστε νὰ δυνηθῇ ἡ Τραπέζα, οὐχὶ μόνον ἀναστέλλουσα τὴν εἰσπραξιν τῶν ὀφειλομένων, ἀλλὰ καὶ διὰ νέων χρηγηθεῖσων νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν συναλλασσομένων. Αἱ αἰτήσεις αὗται ἀνεκοινώθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῶν μετόχων καὶ μετὰ πολλὰς συζητήσεις, τῇ συγκαταθέσει αὐτῆς, ἔξεδόθη ὁ ἀπὸ 9 Αὐγούστου 1848 Νόμος, δι’ οὐ παρετείθη ἡ ἀναστολὴ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἔξαργυρώσεως τῶν τραπεζογραμμάτων μέχρι 4 Ἀπριλίου 1849 καὶ ἀπηλλάγη ἡ Ἑνδρώπη Τραπέζα ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1848 τῆς τε ὑποχρεώσεως πρὸς πληρωμὴν τόκου 10 ο.ο. ἐπὶ τῶν κυκλοφορούντων γραμμάτων ὡς καὶ

Ι. ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΗΣ

Υποδιοικητής τῆς Ἐθν. Τραπέζης

Ι. ΕΥΤΑΞΙΑΣ

Υποδιοικητής τῆς Ἐθν. Τραπέζης

ὅσων τῶν τραπεζικῶν αὐτῆς γραμμάτων διὰ δηλοποίησεως ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1848.

1862—1863.— Κατὰ τὸ ἀμέσως ἐπόμενον τῆς ἀνανεώσεως τοῦ προνομίου ἔτος ἔξεργαγή ἡ πρὸς ἔξαρσιν τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ἐπανάστασις, ἀλλ’ αἱ κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1862 ἀνωμαλίαι δὲν διεσάλευσαν τὴν πίστιν τῆς Τραπέζης οὐδὲ τὴν πρόσδοτον αὐτῆς ἀνέκόφαν, παρέσχε δὲ αὐτῇ μεγίστην πρὸς διατήρησην τῆς τάξεως ὑπηρεσίαν, συνδραμοῦσα χοηματικῶς τὴν προσωρινὴν τοῦ κράτους Κυβερνήσεως ἡ Γεν. Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ ἀνοιχθῇ αὐτῇ πίστωσις δραχ. 500,00 Ο ἐπὶ τῆς Τραπέζης καὶ ἀμοιβαίω τόκῳ 3 ιριο, μέτρον ἐπιτραπὲν διὰ τοῦ νόμου Ρ.Γ. τῆς 17 Αὐγούστου 1848.

Τὰ ληφθέντα μέτρα ὡς καὶ ἡ σκόπιμος καὶ περιεκμένη τῆς Τραπέζης ἐνέργεια τάχιστα ἐπήνεγκον τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα, διότι ἡδη ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1848 ἡ κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν γραμμάτων εἶχε περιορισθῆ εἰς δραχ. 414,000 ἐναντὶ μεταλλικοῦ ἀποταμεύματος 253,000 δραχ. Κατὰ Δεκεμβρίου δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἡ μετεξέλη τραπεζογραμμάτων ἐν κυκλοφορίᾳ καὶ μεταλλικοῦ ἀποταμεύματος ἀναλογίᾳ ἐπὶ τοσοῦτον εἶχε βελτιωθῆ, ὥστε ἡ Τραπέζα, δικαιοῦσα τὴν πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην, ἡδυνήθη πρὸς τῆς ταχθείσης ὑπὸ τοῦ Νόμου τῆς 9 Αὐγούστου 1848 προθεσμίας νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἔξαργ-

τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπέζης οὐδὲ τὴν πίστιν αὐτῆς διεσάλευσαν, ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἔλαχιστος δὲν ἐνέσκηψε πανικός, οὐδὲ κανὸν μεῖζων τῆς συνήθους προσαγωγὴ τραπέζογραμματίων πρὸς ἔξαργύφωσιν ἐπεγένετο, τοῦτο δὲ ἐν στιγμῇ ὅλως ἐκρύμψει καὶ ἐπαναστατικῇ. "Ετι δὲ μεῖζονα τούτων ἀπόδειξιν ἀποτελεῖ ἡ ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν

μετόχων Συνελεύσεως κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 10 Δεκεμβρίου 1863 ἀποφασισθεῖσα καὶ διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 28 Δεκεμβρίου 1863 ἐγκριθεῖσα αὕτησις τοῦ κεφαλαίου τῆς Τραπέζης κατὰ δισκύλιας ἔτι μετοχάς, αὔτινες καὶ ἐξεδόθησαν κατὰ Μάρτιον τοῦ 1864 εἰς τὴν τιμὴν τῶν δραχμῶν 1350 ἑκάστη.

I. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΤΣΑΣ

Εἶχε γηράσει πολὺ ἡ γραῖα Φωλιώ τοῦ Ματαρώνα, χήρα τοῦ Γιάννη Καρπέτη. Καὶ ὅμως ἦτον ἀκόμη στὰ καλά της, ὅπωσοῦν ἀκμαία, καὶ ὅλαι σχεδὸν αἱ ὅμιλίαι τῆς φρόνιμαι. Αὐτὴ μοῦ διηγήθη πρὸ δεκαετίας — τώρα εἶνε ἀποθαμένη πρὸ πέντε ἑτῶν — αὐτὸ τὸ ὅπιον ἐνθυμήθην, τέλος, νὰ γράψω σήμερον, κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1902.

"Ἐτι πλειό, παιδάκι μου, ὅταν ἐστεφανώθη ἡ μάνα μου μὲ τὸν πατέρα μου, ἦτον χήρα ἀπὸ ἄλλον ἄνδρα, κ' ἐκεῖνος ἀπὸ ἄλλην γυναικα ἀπόχηρος. Ὁ ἀφέντης μου—ἐτι τὸν ἐκράζαμε τότε τὸν πατέρα — ἀπὸ τὴν πρώτη γυναικα εἶχε δυὸ παιδιὰ μικρά, ἔνα γυιὸν μεγαλείτερον, τὸν Κωσταντῆ, ποῦ τὸν ἐσκότωσαν ἄδικα οἱ Τοῦρκοι στὴν Πόλι, κ' εἴπαν πῶς ἀγίασε. Σὰν ὅνειρο τὸ θυμοῦμαι. "Οταν ἥμουν ἐγὼ ὡς πέντε χρόνων κορίτσι, πανδρεύθη ὁ Κωσταντῆς, κ' ἔκαμ' ἔνα παιδί, κ' ἐπῆγε στὴν Πόλι μὲ τὸ καράβι, καὶ πλέον δὲν ἔαναγύρισε.

Ἡ μητέρα μου πάλι, ἀπὸ τὸν πρῶτον ἀνδρα εἶχε μίαν κόρη, τὴν Οὐρανίτσα, ποῦ ἥμουν ἐγὼ ὡς ὄκτω χρόνων ὅταν ἀρραβωνίσθη. Αὐτὸ τὸ θυμοῦμαι καλλίτερα.

Ἡ τὸν ὡς δεκαέξι χρόνων ἡ Οὐρανίτσα μας καὶ τὴν ἀρραβώνιασαν μὲ τὸν Σπῦρο τῆς Μπερνίτσας. Αὐτὸ ἔγεινε πέντε ἡ ἔξι χρόνια μπροστὰ ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασι. Καὶ σὰν ἐδώσανε τῆς πανδρείες, κι' ἀλλαξαν τὰ σημάδια, τὴν ἄλλη μέρα ἔκάμαμε τὰ μβασίδια καὶ τὸν ἐμβάσαμε τὸν γαμβρὸ στὸ σπίτι μας, γιὰ νάρχειτο ἐλεύθερα, ὅπως εἶνε συνήθεια. Καὶ τὸ διάλιγες βδομάδες ὁ Σπῦρος, ὁ γαμβρός, ἐτοιμάσθη νὰ κάμῃ ταξίδι, μὲ τὴν βομβάρδα τὰδερφὸν του, γιὰ ἀπάνω, γιὰ τὰ Μπογάζια

τῆς Πόλης, κι' ἀποκεῖ γιὰ τὴν Μαύρη Θάλασσα. Ἐταξίδευαν συχνὰ γιὰ κεῖνα τὰ μέρη, πότε μὲ λάδια, πότε μὲ κρασιά. Καὶ σὰν ἐτοιμάσθη νὰ μισέψῃ ὁ Σπῦρος, μιὰ βραδειά, γυρίζει καὶ λέγει τῆς μητέρας μου:

— Νὰ σου πῶ, μάνα, ἐσὺ ἔχεις μὴ πρὸς βάρος, μέσ' τὸ σπίτι, τριῶν λογιῶν παιδιά. "Οσο καὶ νὰ τὴν ἀγαπᾶς, τὴν Οὐρανίτσα, ὁ μητριός της, δὲν θὰ τὴν ἔχῃ σὰν τὰ παιδιά του, τά γκαρδιακά. Εἶνε τὸ σπίτι σας σὰν μιὰ φωλιὰ ἀπὸ λογιῶν - τῶν - λογιῶν πουλιά, δπου κάθε πουλὶ ἔχει καὶ τὴν λαλιά του. Δὲν ἀφίνεις τὴν Οὐρανίτσα νὰ τὴν πάρῃ ἡ μητέρα μου στὸ σπίτι, καλλίτερα, νὰ τὴν ἔχῃ συντροφιά, ποῦ εἶνε μονάχη της, δόσο θὰ λείπω ἐγώ, ὡς ποῦ νάρθω, καλὸ κατευνόδιο, νὰ στεφανωθῶ;

— Η μάνα μου, σὰν τάκουσε, κούνησε τῆς πλάτες.

— Ξέρω κ' ἐγώ, πλειό, εἶπε μόνον. Νὰ ίδοιμε τί θὰ πῆ κι' ὁ πεθερός σου.

— Ο πεθερός μου, εἶπεν ὁ Σπῦρος, τί θὰ πῆ;... φθάνει νὰ θέλῃς τουλόγου σου.

Ο πεθερὸς ἦτον ὁ ἀφέντης μου, ὁ μητριός τῆς Οὐρανίτσας. Ἐκεῖνος δὲν εἶπεν ὅχι, ἐπειδὴ πέφταμε πολλὰ παιδιὰ μέσ' τὸ σπίτι, κ' ἡ μάνα μου γεννοῦσε ἀκόμα.

— Ἀς πάγι, καλλίτερα, μὲ τὴν συμπεθέρα, τὴν Μπερνίτσα, εἶπε

— Ἀς πάγι, πλειό, εἶπε κ' ἡ μάνα μου.

Ἡ Οὐρανίτσα, κι' αὐτῆς, σὰν νὰ τῆς ἀρεσε νὰ πάγι νὰ καθίσῃ μὲ τὴν πεθερά της. Ἡ συμπεθέρα, ἡ Μπερνίτσα, χήρα, ἄλλο παιδὶ δὲν εἶχε, παφὰ μίαν κόρη πανδρεμένη, μὲ δυὸ παιδιά, καὶ τὸν γυιό της τὸν Σπῦρο. "Οποτε ἔλειπε ὁ Σπῦρος, ἔμενε μονάχη της στὸ σπίτι. "Ωστε ἔφάνη πρόθυμη νὰ δεχθῇ τὴν νύφη της γιὰ συντροφιά.

Ἡ Οὐρανίτσα ἐτοίμασε ὅλα νὰ φοῦχα της, καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἐκουβαλήθη στὸ σπίτι τῆς πεθερᾶς. Ὁ Σπῦρος ἦτο ἐτοίμασε νὰ μβαρκάρῃ. Τὸ ταχιὰ ἐμβαρκάρισε νὰ φύγῃ, μὰ ἐπειδὴ οἱ καιροὶ ποῦ φυσοῦσαν ἦταν βορειάδες, ἐπόδισε, κ' ἥρθε 'πίσω, κ' ἐκάθισε ἀκόμη πέντε ἔξι ἡμέραις, ἐπειδὴ ἔκαμε μιὰ δψιμη χιονιά, κ' οἱ βορειάδες ἐθύμωσαν, καὶ δὲν μποροῦσε νὰ βομβάρδα ν' ἀρμενίσῃ καταπάν τὸν ἀέρα. "Υστερα, σὰν ἐμαλάκωσαν οἱ καιροὶ κ' ἐπῆραν νοτιές, ἐμβαρκάρισε κ' ἐφυγε.

Πέρασαν δυὸ τρεῖς μῆνες, κ' ἡ Οὐρανίτσα, ἡ ἀδερφή μου, ἐζοῦσε πολὺ ἀγαπημένα μὲ τὴν πεθερά της. Κ' ἡ συμπεθέρα μὲ τὴν μάνα μου εἶχαν ἀγάπες, κι' ὅλοι ἡσαν καρούμενοι. Κ' ἐπερίμεναν, ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔρθῃ κανένα καΐτι ἀπόπαν, νὰ τοὺς φέρῃ γράμμα ἀπὸ τὸν Σπῦρο. Κ' ἐλογάριαζαν ὡς τὸ φθινόπωρο, ποῦ ἔρχονται τὰ καράβια καὶ δένουν στὴν πατρίδα γιὰ νὰ ξεχειμάσουν, νάρθη κι' ὁ Σπῦρος μὲ τὸ καλό, καὶ τότε νὰ γένη κι' ὁ γάμος.

Πέρασε ἡ Λαμπρή, ἥλθε κι' ὁ Μάης μὲ τὰ λούλουδα, ἥλθε κι' ὁ Θεριστής μὲ τὰ χρυσᾶ στάχνα, ἥλθε κι' ὁ Άλωνάρης μὲ τὴς θημονίες. Καὶ σὰν ἐμβήκηε ὁ "Αουστος, ἔξαφνα ἔνα πρωΐ, ἡ πιανόμενη ἀπὸ τὴν φουστάνα τῆς μητέρας μου, δικτὸ χρονῶν κορίτσι, κλαίοντας χωρίς ν' ἀγρούω καὶ νὰ νοιώθω τὸ γιατί.

Τὴν ἐσαβάνωσαν, τὴν ἔκλαψαν σιγανά, χωρὶς μοιρολόγια. Ἡ Μπερνίτσα «ἔπιασε τὴν χάσα». Δὲν τῆς ἐβάστα η καρδιὰ — δὲν κοτοῦσε νὰ πῆ τὴν ἀλήθεια τῆς μητέρας μου.

—"Υστερα, ἐπορεύεται νὰ τὴν θάψουν, πρὸν βασιλέψῃ ὁ ἦλιος. "Ἐκεῖνον τὸν καιρό, δὲν είπει πολλούς οὐρανούς, εἶχαμε δημογεόροντος τοῦ χωριοῦ, πρωτόγερος. Κι' ὁ πρωτόγερος τοῦ χωριοῦ, ὁ κύρος Ἀναγνώστης, ἔνας ἀνθρωπός δόλο μὲ συννεφιασμένο μέτωπο καὶ ζαρωμένα φρύδια, δὲν ἥθελε νὰ δόσῃ ἀδεια νὰ θάψουν τὴν φαρμακωμένη στὸν ἄγιον τὸν τόπο, στὰ Μνημόνια, ἔκει ποῦ ἔθαψαν τὸν χριστιανούς. Κι' ὁ παπᾶς τῆς ἔκκλησιδες, σύφωνος, δὲν ἥθελησε νὰ τῆς διαβάσῃ, τῆς φτωχῆς, οὔτε τὴν ἥρησε μοναχήν, τὸν καιρὸ ποῦ εἶχε μβαρκάρει τὴν πρώτη φορά, κ' ἐπόδισε καὶ τὴν ἐπιασε, καὶ τὴν κατεχοάσθη.

—"Η Μπερνίτσα δὲν ἥθελησε νὰ τὸ πιστεψῃ. — Καὶ μοῦ τὸ κρύβεις τόσον καιρό;

— Κι' ἐγὼ δὲν ἥξερα... τώρα τὸ ἔνοιωσα, εἶπε μὲ κλάμματα ἡ Οὐρανίτσα.

— Ψέμματα λέσ! εἶπεν ἀγρία ἡ Μπερνίτσα. Εἶσαι σὲ τέτοια θέσιν ποῦ δὲν ἥμπορει νὰ

εἶνε ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ λείπει ὁ γυιός μου... Μὲ κανέναν ἄλλον!

Ο λόγος αὐτὸς τῆς πεθερᾶς ἦτον μαχαίρι δίκοπο, ἦτον ἀστικοπέλεκι, ἦτον θάνατος. Ἡ Οὐρανίτσα ἀρχίσε νὰ τρέμῃ ὅλη, ἐκοκκίνισε, κιτρίνισε, ἐπλεε στὸν ίδρωτα, πιάσθηκε ὁ ἀναστομός της.

— 'Εγώ! μπόρεσε μόνο νὰ πῆ... θὰ πιῶ φαρμάκι!

— Νὰ ἔκειδα πάνω στὸ ἀράφι, τώχω, εἶπε σκληρά ἡ πεθερά της. Πάρε το καὶ πιέ το!...

Αὐτὸν τὸν λόγο εἶπε, καὶ τῆς γύρισε τῆς πλάτες...

Αὐτὸν «ένα κ' ἔνα», παιδάκι μου, ἔξηκολούμησεν ἡ γραῖα Φωλιώ, ἀφοῦ εἶχε διακόψει ἐπ' ὅλη γειτονίαν ἀπό τὴν θερινή σεζόν. Τὸ πρωΐ ἐπώθηκε αὐτὸς ὁ λόγος, καὶ τὸ ἀπόγευμα, κοντὰ τὸ δειλινό, ἡ Οὐρανίτσα ἡ ἀδερφή μου, βρέθηκε ξαπλωμένη κοντὰ στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ ἀπάνω στὸ κατώφλιο, μὲ τὰ ποδάρια κατὰ μέσα στὸ σπίτι, καὶ τὸ κεφάλι κατὰ ἔξω στὴν αὐλή, χλωμή, νεκρή, ἀποθαμμένη.

Ἐβαίλε ἡ Μπερνίτσα τὴς φωνές, ἔτρεξαν ἡ γειτονίσσες. "Σὲ λίγο ἔφθασε καὶ ἡ μάνα μου ξεμανδήλωτη, τραβώντας τὰ μαλλιά της." Ετρεξαν κ' ἐγώ, πιανόμενη ἀπὸ τὴν φουστάνα τῆς μητέρας μου, δικτὸ χρονῶν κορίτσι, κλαίοντας χωρίς ν' ἀγρούω καὶ νὰ νοιώθω τὸ γιατί.

Τὴν ἐσαβάνωσαν, τὴν ἔκλαψαν σιγανά, χωρὶς μοιρολόγια. Ἡ Μπερνίτσα «ἔπιασε τὴν χάσα». Δὲν τῆς ἐβάστα η καρδιὰ — δὲν κοτοῦσε νὰ πῆ τὴν ἀλήθεια τῆς μητέρας μου.

—"Υστερα, ἐπορεύεται νὰ τὴν θάψουν, πρὸν βασιλέψῃ ὁ ἦλιος. "Ἐκεῖνον τὸν καιρό, δὲν είπει πολλούς οὐρανούς, εἶχαμε δημογεόροντος τοῦ χωριοῦ, πρωτόγερος. Κι' ὁ πρωτόγερος τοῦ χωριοῦ, ὁ κύρος Ἀναγνώστης, ἔνας ἀνθρωπός δόλο μὲ συννεφιασμένο μέτωπο καὶ ζαρωμένα φρύδια, δὲν ἥθελε νὰ δόσῃ ἀδεια νὰ θάψουν τὴν φαρμακωμένη στὸν ἄγιον τὸν τόπο, στὰ Μνημόνια, ἔκει ποῦ ἔθαψαν τὸν χριστιανούς. Κι' ὁ παπᾶς τῆς ἔκκλησιδες, σύφωνος, δὲν ἥθελησε νὰ τῆς διαβάσῃ, τῆς φτωχῆς, οὔτε τὴν ἥρησε μοναχήν, τὸν καιρὸ ποῦ εἶχε μβαρκάρει τὴν πρώτη φορά, κ' ἐπόδισε καὶ τὴν κατεχοάσθη.

—"Η Μπερνίτσα δὲν ἥθελησε νὰ τὸ πιστεψῃ. — Καὶ μοῦ τὸ κρύβεις τόσον καιρό;

— Κι' ἐγὼ δὲν ἥξερα... τώρα τὸ ἔνοιωσα, εἶπε μὲ κλάμματα ἡ Οὐρανίτσα.

— Ψέμματα λέσ! εἶπεν ἀγρία ἡ Μπερνίτσα.

κιάση κ' ἔρθη πίσω—έπειδή δὲ βρυκόλακας μόνον ἀρμυρὸν νερὰ δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ. Βλέπεις ἐκεῖ αὐτὰ νησάκια, ποὺ εἰν' ἔνα καμάρι, ἔνα στολίδι, ἐμπρός στὸ λιμάνι μας; Κύνταξ' ἐκεῖνο τὸ νησί, ποὺ τὸ λένε Μαραγκό! "Ετσι τὸ ἔλεγαν ἀπ' ἀρχῆς, ἔτσι ἄρχισαν πάλι νὰ τὸ λένε καὶ τώρα. Μὰ ἔνα καιρὸν τὸ εἶχαν ὀνοματίσει ἀπ' τὸ ὄνομα τῆς ἀδερφῆς μου.

Ο γείτονάς μας, ὁ Γιαλουγγῆς, μὲ τὴν βάρκα του, καὶ μὲ τὸν σύντροφό του μαζύ, τὸν Φραγκούλη τῆς Μπάλιανας, ἐπῆραν τὸ λειφανὸν ἐπάνω εἰς ἔνα πλατύ μαδέρι, καὶ τὸ κουνβάλησαν, τὸν βράχο τὸν κατήφορο, ὡς τὴν βάρκα. Ή μάνα μου ἔτρεχε κατόπιν, κ' ἔγῳ μαζύ της. Κόσμος πολύς, ἀπὸ περιέργεια, ἀκολούθησαν ὡς κάτω στὸ γιαλό. Μερικοὶ ἔλεγαν κι' ἀσχῆμα λόγια.

— Σκύλα!... ψοφύμι!...

Τὴν ἐμβαρκάρισαν στὴ φελλούκα, κ' ἔπιασαν τὰ κουπιά, οἱ δυό τους, ἐπῆγε μαζύ κ' ἔνας ἀνθρωπός μ' ἔνα σελλάχι, μὲ μιὰ κουμποῦρα στὴν μέση, καὶ μὲ ἔνα χονδρὸν φαρβίδι στὸ χέρι. "Ανθρωπός μὲ μεγάλα μουστάκια, καὶ μὲ μαρουά μαλλιά καὶ μιὰ μαύρη σκουφία. "Ητον δὲ καβάσις τῆς δημογεροντίας. Τὸν εἶχε στείλη ὁ πρωτόγερος γιὰ συνοδία. Ἐπῆραν μαζύ τους δύο τσάπες κ' ἔνα φτυάρι. "Άλλον δὲν ἄφησαν νὰ πατήσῃ στὴν βάρκα. Τὴν μάνα μου τὴν ἔδιωξαν μαρουά.

'Εγύρισε πίσω μὲ τὰ κλάμματα.

"Η ἄλλες ἡ μανάδες, ὅταν γυρίζουν ἀπ' τὸ ξύδι, ἀπ' τὴν ἐκφορὰ τοῦ νεκροῦ, παύουν τὰ μοιρολόγια. Ή μάνα μου τότες τ' ἀρχίσε....

"Ἐκλαίε, ἀμέρωτα, ἀπαρηγόρητα, καὶ μ' ἔκανε κ' ἔμε νὰ πλαίω. 'Ανάμεσα τὴν ἔρωτοῦσα.

— Ποῦ τὴν πᾶνε, μάνα, τὴν Οὐρανίτσα μας;

"Υστερ' ἀπὸ ἔνα χορόν, μερικοὶ ψαράδες εἶχαν ἀνεβῆ στὴν ράχη τοῦ νησιοῦ, τοῦ Μαραγκοῦ, ὅπου ἀργὰ καὶ ποὺ, ἐπύχαινε νὰ πατῆσῃ ἀνθρωπός. "Ηθελαν νὰ κατεβάσουν μερικὰ ἔηρόλαδα, ἡ νὰ κόψουν ὀλίγα ξύλα γιὰ ν' ἀνάφουν φωτιὰ κάτω στὴν ἄμμο, νὰ ψήσουν ψαράκια γιὰ νὰ κολλατίσουν. 'Εκεὶ ἀνάμεσα στὰ χαμόκλαδα, μιὰ ἀσυνείδιστη μοσχοβολὴ τοὺς ἤρθε.

'Εκεῖ, στὴν φίτσα ἑνὸς βράχου, εἰς ἔνα μέρος ὅπου τὸ χῶμα ἔξειχε ὀλίγον, εἰς ἔνα μικρὸν ὄχθον ὡς μιάμιστρη ὀργυιά τὸ μάρρος, καὶ τέσσαρες πιθαμές τὸ πλάτος, ἀνθοῦσε μία ὕδωρφη ὑτσιά, γεμάτη ἀπ' ὥραῖς ἀπροκίτρινα λογιούδακια, ὑτσιά, τόσα πολλά καὶ φροντωτὰ κι' ἄφθονα, ὥστε μποροῦσαν νὰ γεμίσουν ὡς δέκα καλάθια.

'Εκεῖ ἦταν ὁ τάφος τῆς φτωχῆς ἀδερφῆς μου. 'Απὸ τότε τὸ Μαραγκό ἄρχισαν νὰ τὸ λένε „τὸ Νησὶ τῆς Οὐρανίτσας“.

ΑΔ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ*

Τὰ κύρια στοιχεῖα ἐξ ὧν ἀποτελεῖται οἰκοδόμημά τι ἐλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶναι:

η βάσις,

οἱ πίνονες, μετὰ τοῦ ἐπιστηλίου καὶ τῆς ζωοφόρου καὶ τῆς κορωνίδος καὶ

τὸ ἀέτωμα.

Θέλομεν ἥδη ἔξετάσει χωριστὰ ποία γίνεται χρῆσις ἐκάστου τούτων εἰς τὴν σημερινὴν ἀρχιτεκτονικὴν. Προτοῦ διώρος προβῶμεν εἰς τὴν ἔξετασιν ταύτην πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι

* Συνέγεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος.

τὸ βάθρον, ὅπερ τὰ σημερινὰ κτίρια ἔχουσι, δὲν ἥτο ἐν χρήσι μαρατάντην τοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας. Σήμερον θεωρεῖται ἀπαραίτητον ὅπως ἔκαστον κτίριον ἔρειδεται ἐπὶ βάθρον, ἐπὶ τούτου δὲ νὰ τοποθετῆται ἡ βάσις τοῦ κτιρίου. Οὕτω βλέπομεν ὅτι ἡ Ἀκαδημία καὶ ἡ Βιβλιοθήκη ἔχουσι βάθρον κατεσκευασμένον μάλιστα ἐκ λαξευμένου πειραϊκοῦ λίθου. Η χρῆσις διώρος τοῦ βάθρου εἶναι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητος, διότι τὸ εἶδος τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς ἐλληνικῆς τουλάχιστον μέχρι τοῦ σημείου εἰς δὲ ἀνύψω-

σεν δὲν Ἱκτῖνος, εἶναι διὰ κτίρια ίσογαία. Κτίριον λοιπὸν ίσογαίου δὲν δύναται νὰ ἔχῃ βάθρον, ὅπως καὶ πρόγματι δὲν ἔχει δὲ Παρθενών, τὸ Θησεῖον κτλ., διότι ἡ ὑπαρξία τοῦ βάθρου δίδει τὴν ἔννοιαν κτιρίου, οὗ τὸ δάπεδον εἶναι ὑψηλότερον τοῦ βάθρου. "Επομένως κτίριον ίσογαίου μετὰ βάθρου δὲν θὰ ἀπέδιδε τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ.

Εἰς τὸ ἀποτον τοῦτο παρεσύρθησαν ίσως οἱ νεώτεροι ἀρχιτέκτονες, ἀντιγράφοντες μηχανικῶς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων ναῶν. Διότι πράγματι τὰ ἐρείπια τοῦ Παρθενῶνος παρουσιάζουσι κάτωθεν τῆς βάσεως αὐτοῦ, δηλαδὴ τῶν τριῶν μαρμαρίνων βαθμίδων, τοῖχον ἐκ λαξευτοῦ πειραϊκοῦ λίθου, δὲ τοῖχος δ' οὗτος ἔξειλήφθη ὡς βάθρον, ἐνῷ πράγματι εἶναι τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ, τὰ δύοπα ἤσαν κατὰ τὴν ἀρχαίοτητα ἐντὸς τῆς γῆς καὶ ἡ σημερινὴ ἔρευνητικὴ τάσις τῶν ἀρχαιολόγων μας ἔξειθεσεν εἰς τὸ ἀκτῖνας τοῦ ἥλιου. "Ηρκεὶ δὲ νομίζομεν ἡ ἀνομοιότης τοῦ ὑλικοῦ διὰ νὰ πείσῃ τοὺς ἀρχαιολογοῦντας ἀρχιτέκτονας νὰ θεωρήσωσι τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ ὡς βάθρον. διότι ἀναμφισβητήτως ἐν δὲ Ικτῖνος καὶ δὲ Καλλίμαχος ἥθελον δὲν ἔνα ἡ δι' ἄλλον λόγον νὰ δώσωσι βάθρον εἰς τὸ οἰκοδόμημα, βεβαίως ἥθελον τὸ κατεσκευάσει ἐκ τοῦ αὐτοῦ μαρμάρου ἐξ οὐ κατεσκεύασαν καὶ διόλητρον τὸ ἄλλο κτίριον.

Οἱ νεώτεροι οὗτω πως παρασυρμέντες ἐπροκίταν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν των διὰ τοῦ βάθρου. "Ως ἐκ τούτου δὲ διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἄχρηστος ὁ προκύψας χῶρος, ἐχρησιμοποιήθη ὡς ίσογαίας δροφος καὶ συνεπῶς ἥνοιχθησαν ἐπὶ τοῦ βάθρου θύραι καὶ παράθυρα, αἵτινες καθιστῶσι ἀκόμη πλέον ἀνάρμοστον τὸ βάθρον πρὸς τὴν λοιπὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ κτιρίου.

Τὸ βάθρον λοιπὸν τῆς νεοελληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς δὲν ἔχει τὴν ἀρχήν του ἀπὸ τῆς ἀρχαίας. Εκτὸς δὲ τούτου οὐδεμίαν καλλονήν προσδίδει τὸ βάθρον εἰς τὸ κτίριον δύος εὐκόλως ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ ἄνευ βάθρου Πανεπιστημίου μετὰ τῆς Ἀκαδημίας ἥτις ἔχει τόσον ὑψηλὸν καὶ ἀδικαιολόγητον βάθρον.

Ἐὰν οἱ νεώτεροι ἀρχιτέκτονες θέλουν νὰ εὑρῶσι βάθρον διὰ τὸν Παρθενῶνα, πρέπει νὰ τὸ ἀναζητήσωσι εἰς ἀντόν τὸν βάθρον τῆς Ἀκαδημίας. "Ο Παρθενὼν ἐκτίσθη διὰ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ αἱ διαστάσεις αὐταὶ εἶναι εἰς πληρεστάτην ἀρμονίαν πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ

βράχου. Τὸ ὑψος, πλάτος καὶ μῆκος τοῦ κτίριον εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ ὑψος πλάτος καὶ μῆκος τοῦ βράχου. "Αν δὲ ἐπισταμένως παρατηρήσῃ τις, θὰ ἴδῃ ὅτι καὶ τὰ Προτύλαια ἐτοποθετήθησαν οὐτως ὡστε νὰ διαφρούμετοι τὸ σχῆμα τοῦ βράχου καὶ καταστήσωσι τοῦτον ἀρμόδιον πρῶτον γνώμην ὡς βάθρον τοῦ ναοῦ. Οὔτε δὲ χρόνος οὔτε διάρκειαν ἔκταθῶμεν πλειότερον ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου θέματος καὶ ἀρκούμεθα εἰς τόσα μόνον, ὅσα εἶναι ἀρκετὰ πρὸς ὑπόστησιν τῆς περὶ βάθρου γνώμης μας. Οἱ ἐλληνικοὶ λοιπὸν μόνον βάσιν ἥτις ἐκδηλοῦνται συνήθως ὑπὸ τοῖων βαθμίδων μεγάλου ὑψούς.

Μίαν ἀκόμη παρατήρησιν ἔχομεν ἐπὶ τῆς βάσεως τῶν ἀρχαίων κτιρίων ὅτι αὕτη ἥτο πάντοτε δριζόντιος, δηλαδὴ ὅτι δὲν εἶχε γραμμὰς ἐπικλινεῖς ἀκολουθούσας τὴν κλίσιν τοῦ ἐδάφους, πρῶτος ἀπὸ παραδείγματι τὸ Πανεπιστήμιον. Καὶ τοῦτο εἶναι οὐσιῶδες διότι ἡ ἐπικλινής γραμμὴ τοῦ ἐδάφους διαταράσσει τὴν ἀρμονίαν τῶν ἄλλων γραμμῶν.

Οἱ κίνοις μετὰ τοῦ ἐπιστηλίου, τῆς ζωοφόρου καὶ τῆς κορωνίδος εἶναι δὲ κύριος ωριμὸς τῶν διφερόντων ἐλληνικοῦ ἀρχαίου κτιρίου. Εἰς τὴν νεοελληνικὴν διμος ἀρχιτεκτονικὴν ἐγένετο χρῆσις τοῦ ωριμοῦ τούτου σχεδὸν πάντοτε ἀναποστάτως μετὰ τοῦ ἀετώματος, διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀναγκαζόμεθα νὰ ἔξετάσωμεν ταῦτα διμοῦ.

Εἰς τοὺς καθ' ἥδης χρόνους τὸ ἀετώματα ἐθεωρήθη ὡς στόλισμα καὶ διὰ τοῦτο γίνεται ὅχι πλέον μεγάλη χρῆσις ἀλλὰ πράγματι κατάχοησις τοῦ ἀετώματος, τοιαύτη μάλιστα, ὥστε βλέπομεν τὸ ἀετώματα νὰ στολίζῃ ὅχι μόνον τὰς προσήκας τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς νεκροφόρους ἀμάξας.

Τὸ ἀετώματα εἶναι αὐτὸς καθ' ἔστι τὸ στόλισμα: "Ιδόν τὸ ζήτημα διπερ γεννᾶται ἐκ τῆς μελέτης τῆς αἰσθητικῆς τῶν ἀρχαίων ναῶν καὶ διπερ ἔπειτε νὰ ἔχωσι ὑπὸ δύψει τῶν οἱ νεώτεροι ἀρχιτέκτονες. "Η ἴδεα τοῦ ἀετώματος δὲν προηῆται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀπὸ καλλιτεχνικὴν ἔμπνευσιν ἀλλὰ ἐνάγκης τῆς οἰκοδομικῆς. "Ησαν ὑπόχρεοι οἱ ἀρχιτέκτονες τῆς ἐποχῆς ἔκεινης νὰ διατηρήσωσι τὸ ἀετώματα, διπερ σήμερον οἱ σημερινοὶ ἀρχιτέκτονες εἶναι ὑπόχρεοι νὰ διατηρήσωσι τὸν θύλον εἰς τὸν βιβλιοτεχνικὸν ναούς. "Ητο δηλαδὴ θρησκευτικὴ ἐνάγκη καὶ πάντες γνωρίζομεν πόσον ἐπιβλητικὴ εἶναι ἡ ἐνάγκη αὐτῆς.

"Οτι δὲ μόνον τοιαύτη εἶναι ἡ αἰτία τῆς δια-

τηρήσεως τοῦ ἀετώματος, προκύπτει ἐκ τοῦ ὅτι οἱ πρῶτοι Ἑλληνικοὶ ναοὶ ἦσαν ἔντινοι καὶ τὸ ἀέτωμα εἶναι τὸ σχῆμα ἔντινου ζευκτοῦ ἢ θριγκοῦ. Εἶναι ἡδη τοῖς πᾶσι γνωστὸν πόσον αἱ ἐπικλινεῖς γραμμαί μεταβάλλουσι τὴν εὐθύτητα τῶν δριζοντίων γραμμῶν καὶ συνεπώς πόσον τὸ ἀέτωμα πάραμορφώνει τὰς γραμμὰς τοῦ κτιρίουν. Τὴν παραμόρφωσιν ταύτην ἡσθιάνθησαν οἱ ἀρχαῖοι καλλιτέχναι καὶ μεγάλας κατέβαλον προσπαθείας ὅπως ἔξουδετερώσωσι ταύτην. Εἶναι δὲ τόσον μεγάλαι αἱ ἐπιφερούμεναι παραμορφώσεις, ὥστε μόνον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεγαλοφυοῦς Ἰκτίνου κατωρθώθη νὰ ἔξουδετερωθῶσι τελείως. Φυσικὸν δὲ εἶναι νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, ἡ ἐμμονὴ ἀρχαίων ἀρχιτεκτόνων εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἀετώματος, ἀφ' οὗ τοιαύτας παραμορφώσεις ἐπέφερε εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικήν των, θὰ προήρχετο ἔξι ἐπιβαλλομένης ἀνάγκης καὶ τοιαύτη μόνον θρησκευτικὴ ἥδυνατο νὰ εἴναι.

“Υπείκοντες λοιπὸν εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην οἱ μεγάλοι ἀρχιτέκτονες τῆς ἀρχαιότητος μετεχει-
ρίζοντο τὸ ἀέτωμα, ἀλλ' ἐν ταυτῷ προσεπάθουν
νῦν ἐλαττώνωσιν ὅσον ἡδύναντο τὰ μειονεκτήματα
αὐτοῦ. Διὰ τῶν προσπαθειῶν των δὲ τούτων
ὑψώθησαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τελειότητος,
ῶστε ὅταν ἡ ἀνάπτυξις τῆς αἰσθητικῆς τοῦ ἀε-
τώματος ἔφθασε εἰς τὸ κατακόρυφον, κατὰ τὴν
ἐποχὴν τοῦ Περικλέους, νῦν φανῇ τοῦτο ὡς ἀλη-
θὲς καὶ κύριον μάλιστα στόλισμα τῆς Ἑλληνι-
κῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

^{τον οποίον τα πάντα τα περισσότερα σημεία της αναφέρεται.}
Ατυχώς δέν περιεσωθήσαν μέχοις ήμισυ αι
άρχαιοι ὃς ἐφήδημοισεν δ Ἰκτῖνος εἰς τὸν Παρ-
θενῶνα καὶ συνεπᾶς μᾶς εἶναι σήμερον ἀδύνα-
τον νὰ κατασκευάσωμεν ἀέτωμα κατὰ τὸ πρό-
τυπον αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀρχιτέκτονες τῆς
ἐποχῆς μᾶς χαράτουσι τὸ ἀέτωμα διπολικά
φαττον τοῦτο οἱ ἀρχιτέκτονες τῶν πρώτων χρό-
νων τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης, δηλαδὴ ἔχοντα πάντα^{της}
τὰ ἀρχικὰ ἐκ τῆς κατασκευῆς του ἐλαττώματα.

Μόνον λοιπὸν εἰς τὸν Παρθενῶνα τὸ ἀέτωμα εἶναι στόλισμα, εἰς πᾶν δ' ἄλλο κτίσιον δπερ δὲν κτίζεται ὑπὸ μεγαλοφυῖας οὐαὶ ή τοῦ Ἰκτίνου καὶ δὲν εὑρίσκεται ὑπὸ τὰς ἔξαιρετικὰς περιστάσεις τοῦ Παρθενῶνος. τὸ ἀέτωμα διατηρεῖ πάντα αὐτοῦ τὰ μειονεκτήματα καὶ διαταράσσει κατ' ἀνάγκην τὴν ἀρμονίαν τῆς εὐθυγράμμου ἀρχιτεκτονικῆς.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐφ' ὅσον τὸ ἀέτωμα τοποθετεῖται ἔκει ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ καλεῖ, ὅπως εἰναι εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, τὴν Βιβλιοθήκην πτλ. Αλλὰ ποιάν δικαιολογίαν δύναται νὰ ἔχῃ ὁ

ἀρχιτέκτων ὅταν τοποθετῇ τὸ ἀέτωμά του ἀνευ λόγου;

Διότι τὸ ἀέτωμα μόνον εἰς τὰς πλαγίας ὅψεις τῶν κτιρίων, ἢ διὰ νὰ δρίσωμεν κάλλιον τὴν ἔκφρασιν, εἰς τὰς μυκρὰς πλευρᾶς αὐτοῦ, ἔχει θέσιν. Καὶ τὴν νεοελληνικὴν ὅμως ἀρχιτεκτονικὴν τὸ ἀέτωμα δύναται νὰ τοποθετηῇ παντοῦ, ἔστω καὶ ἀν καμμία ἀνάγκη δὲν τὸ ἀπαιτῇ, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ἡ χοήσις αὕτη ἡ μᾶλλον ἡ κατάχρησις τοῦ ἀετώματος εἶναι καθ' ὑμᾶς πλημμελῆς καὶ ἀντίκειται πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς· πρὸς τούτοις δὲ δὲν συντελεῖ τὸ παρόπαν εἰς τὸν ἔξωραΐσμὸν τοῦ κτιρίου. Οὗτως καὶ εἰς τὰ Ἀνάκτορα καὶ εἰς τὴν Ἐδνικὴν Τράπεζαν καὶ εἰς τὸ δημοτικὸν Θέατρον καὶ παντοῦ ὅπου ἐγένετο τοιάντη τις χοήσις τοῦ ἀετώματος, ἀσχέτως δηλαδὴ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς στεγάσεως, τὸ ἀρχιτεκτονικὸν τοῦτο στοιχεῖον ἔβλαψε τὴν αἰσθητικὴν τοῦ κτιρίου,

Ἡ κατάσκευὴ τοῦ ἀετώματος πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ τοὺς κανόνας οὓς ἔθεσαν οἱ ἀρχαῖοι εἰς ἡμᾶς δύμως οἱ κανόνες οὗτοι εἶναι, ὡς προανεφέραμεν, ἄγνωστοι καὶ συνεπῶς θέλει πάντοτε διαταράττει τὴν ἀρμονίαν τῶν γραμμῶν τοῦ κτισίου.

Διὰ νῦν φέρωμεν δὲ ἐν παράδειγμα, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἔλαττώματα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς κακῆς χρήσεως τοῦ ἀετώματος, ἀναφέρομεν διτὶ τοῦτο ἔνεκα τῆς μεγάλης ἔξοχῆς τῆς πορωνίδος αὐτοῦ, παριστᾶ τὰ νεώτερα κτίρια, θεωρέμενα ἐκ τοῦ πλαγίου, ὡς κλίνοντα πρὸς ἕναν παρατηρητήν. Οὗτος δὲ πιθανὸν θὰ εἶναι λόγος, διὸ δὲ οἱ κίονες καὶ οἱ τοῖχοι τῶν ἀρχαίων ναῶν κλίνουνται πραγματικῶς πρὸς τὸ ἐσωτεροεικὸν τοῦ κτιρίου, διότι διὰ τῆς κλίσεως ταύτης διορθῶνται ἡ ἀντίθετος ὁπτικὴ κλίσις καὶ δικτίον τραίνεται εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παρατηρητοῦ ὡς κατακόσυφον. Πλὴν τῆς ἐπιγρείας ἣν ἔχει ἡ κακὴ κατασκευὴ τοῦ ἀετώματος εἰς ἣν εὐθείας γραμμὰς κτιρίου νεοελληνικῆς ἀρ-

ιτεκτονικής, τούτο φέρει καὶ ἄλλας δυσμορφίας ἐπὶ τῶν ἐπιφανειῶν. Καὶ πρόγματι ἀν παραπηρήσωμεν προσεκτικῶς τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωούροφου καὶ τοῦ ἐπιστηλίου, ὡς ἐπὶ παραπεδίγματι ἵς τὰ προπύλαια τοῦ κτιρίου τῆς Ἐκδέσεως οὐ Ζαππείου, βλέπομεν ὅτι τὸ ἐπίπεδον τοῦτο οὐλαίνεται. Πρὸς τούτοις ἀν σταθῶμεν ἐπὶ τῆς προεκβολῆς τῆς διάγωνίου τοῦ κτιρίου θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ ἐπίπεδον τῆς πρόσφεως, ἐφ' οὗ τὸ ἔξτημα, ἐκφεύγει τοῦ προοπτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τὰς παρουσιάζει τὰς δύο ὅψεις τοῦ κτιρίου ὡς

σηματιζούσας οὐχὶ γωνίαν δρυθήν, ὡς πράγματι εἶναι, ἀλλὰ γωνίαν ἀμβλεῖν. Αἱ δυσμοφίαι αὗται δὲν φαίνονται εἰς τὸν Παρθενῶνα, ἐνῷ ἀπεναντίας εἶναι καταφανεῖς εἰς τὸ Θησεῖον.

Ἡ παράλειψις τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης, ὡς ἐκ τῆς ἀγνοίας αὐτῶν, εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἀρχιτεκτονικὴν, προσδίδει καὶ ἔτερον ἐλάττωμα εἰς τὰ νεώτερα κτίρια, τὸ ὅποιον δὲν παρουσιάζεται εἰς τὰ κτίρια τῆς ἀρχαιότητος, ὃ δὲ σημερινὸς ἀρχιτέκτων βεβαίως δὲν ἐφαντᾶς ποῦ θὰ εἴχε τὸ ὑπὸ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ χάρτου σχεδιαζόμενον κτίριον.

Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο καταφαίνεται ἀν παρα-
τηρηθῆ κτίριον τι νεοελληνικῆς ὀρχιτεκτονικῆς,
ἡ Ἀκαδημία ἐπὶ παραδείγματι, ἐκ τοῦ πλαγίου,
καὶ ἐκ θέσεως τοιαύτης ἄστε ἡ κορωνὶς τῆς
μεγάλης ὅψεως νὰ ενδιόσκεται προοπτικῶς εἰς
τὴν ἐπέκτασιν τῆς πρὸς αὐτὴν κεκλιμένης πλευ-
ρᾶς τοῦ ἀετώματος. Τότε προσέχων τις ἐπιστα-
μένως θὰ ἴδῃ ὅτι ἡ κατακόρυφος τῆς πρὸς τὴν
ἔτεραν πλευρὰν τοῦ ἀετώματος γωνίας κλίνει
πρὸς τὰ ἔξω, καὶ δόλοκληρον τὸ κτίριον φαίνε-
ται κλίνον πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν.

Ἡ ὀπτικὴ αὐτὴ ἀπάτη δὲν παρατηρεῖται βέβαιως εἰς τὸν Παρθενῶνα, ἔνεκα ἵσως τῆς λειλογισμένης κυρτώσεως τῶν διαφόρων γραμμῶν τῆς κορωνίδος, τοῦ ἐπιστηλίου, τῆς βάσεως κτλ.

"Ἄς ἔξετάσωμεν ἥδη γενικώτερον τὴν παρ' ἡμεδαπῶν καὶ ξένων θαυμαζομένην, κατὰ συνθήκην, Ἀκαδημίαν.

Αρκούντως ἀνεπιτίξαμεν ἐν τοῖς πρηγουμένοις τὸ ζῆτημα τοῦ βάθδου καὶ φαίνεται ὅτι δὲ ἀρχιτέκτων, ὃς νὰ ἥμελε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἦν τοῦτο μετὰ τὴν κατασκευὴν ἐνεποίησε αὐτῷ, ἐφύτευσε ἀρκετά μεγάλην ἔκτασιν διὰ δαφνῶν καὶ συνέστησε ἵνα ἐπιμελῶς φαλιδίζονται αὗται, ὅπερ επικλινῶς φυσόμενον νὰ συγκαλύπτουσι τὴν τοῦ βάθδου προκύπτουσαν ἀσχημίαν.

Εἰς μάτιν δῆμος καταβάλλονται τόσαι προσπάθειαι, διότι καὶ ἂν ἥθελον ἐπιτύχει τὸ ποθούμενον, ή ἀνάλυσις τοῦ ρυθμοῦ ἡ μᾶλλον τὸ σχέδιον τοῦ κτιρίου, θέλει ἀποκαλύψει ἔτειρας ὅσην μίας, δχι δὲ γιγάντερον σπουδαιοτέρα.
Ἐν γένει ή ὅψις κτιρίου τινὸς πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ. Συντικαῖς δὲ καὶ ή 'Ακαδημία μας, ἔπειτε νὰ φανταζοῦμενται ἔχουσα, ἀρχιτεκτονικῶς τούλαχιστον, προορισμὸν νὰ διαχύσῃ τὰ φῶτα της εἰς ἄπαν τὴν Ελληνικόν. 'Αλλ' ἂν ποτὲ ή 'Ακαδημία ἀρχίσει

τὴν φωτοβόλον αὐτῆς δρᾶσιν πόθεν θέλετε νὰ
ἐκπέμπεται τὸ φῶς τοῦτο;

Τὸ πικνὸν δάσος τῶν κιόνων τοῦ περιστηλίου τοῦ κεντρικοῦ κτιζούν της καὶ ἡ παντελῆς ἔλλειψις παραδύων θὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκπομπήν τοῦ φωτός. Οὗτο δὲ ὁ ἐλληνικοῦ ρυθμοῦ ναὸς οὗτος τῆς νεωτέρας ἐλληνικῆς σφίας, θὰ ἥρμοιξε μᾶλλον ὡς ἐνδιαίτημα τοῦ Βούδα ἢ Ἀλλού τινὸς δομοίας φύσεως θεοῦ. Ὡς λοιπὸν ἔχει ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς Ἀκαδημίας μας, δὲν δηλοῖ τὸν προορισμὸν αὐτῆς, δηλαδὴ ἀντίκειται πρὸς τὴν θεμελιώδη ἵδεαν τῆς αἰσθητικῆς τῶν ἀρχαίων, νὰ παριστῇ τὴν **Ἀλήθειαν**.

“ Ἀλλὰ πλὴν τούτου καὶ ἡ διάταξις των πτερύγων της δὲν εἶναι ἐν τῷ συνόλῳ ἀρμονική. Κατὰ τὴν πρόοψιν της ἡ Ἀκαδημία μας παρουσιάζει ἐν κεντρικὸν ὑπερώνυμηλον κτίσιον καὶ δύο ἔτερα χαμηλότερα καὶ τόσον ἀσχετα τρόπος τὸ κεντρικόν, ὥστε νὰ προσδιδώσῃ εἰς τὸ σύμπλεγμα τὴν ὄψιν συνοικισμοῦ μᾶλλον ἢ αὐτοτελοῦς κτιρίουν. Εἰς ἐπίμετρον δὲ χωρίζονται αἱ δύο πτέρυγες ἀπὸ τοῦ Κεντρικοῦ κτιρίου, πολὺ εὐδιακρίτως ὑπὸ δύο ὑψηλοτάτων καὶ χονδροειδῶν στύλων. ἐπὶ τῶν δποίων κατέφυγον ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ὡσεὶ βαρυνθέντες τὴν ἐν τῷ ναῷ αὐτῶν ἀργίαν καὶ διαμαρτυρόμενοι κατὰ

τῆς ὑπὸ ξένων βεβηλώσεως τοῦ οἰκου τῶν.
‘Η ἀνομοιότης αὕτη ἐπέφερε φυσικῶς ἔλλειψιν συνεχείας τῶν διαφόρων γραμμῶν, παραβλάφασιν τὴν δὲ ληγὴν ἀδμονίαν τοῦ κτιρίου.’ Αὐτῷ χῶς δὲ ἡ ἔλλειψις αὕτη δὲν εἶναι τὸ μεγαλήτερον ἐλάττωμα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς Ἀκαδημίας.

Ο ἔκπονήσας τὸ σχέδιον ἀρχιτέκτων ἡθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ τὸν Ἰωνικὸν ωυθμόν, χωρὶς δῆμος νὰ ἐφαρμόσῃ τοῦτον συμφώνως πρὸς τὸν κανόνας τῆς αἰσθητικῆς τῶν ἀρχαίων, διότι φαινεται ὅτι τούτους ἐγνώριζε μόνον ἐκ τῶν παραδόσεων τῶν ρωμαίων συγγραφέων. Οἱ ἀρχαῖοι ἀρχιτέκτονες προκειμένου νὰ μεταχειρισθῶσι τὸν Ἰωνικὸν ωυθμὸν ἡθελον παραδεχμῆ μεσοστήλιον πολὺ μεγαλήτερον καὶ συνεπῶς ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς κιόνων ἡθελε καταλάβει μεγαλείτερον μέτωπον, ἐνῷ ἀπεναντίας ἀν μετεχειρίζοντο τὸν βαρύτερον δωρικὸν ωυθμὸν θὰ παρεδέχοντα μεσοστήλιον μικρότερον. Διότι τὴν ἐλαφρότητα ἥν ὁ Ἰωνικὸς ωυθμὸς προσδίδει εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἥν τὸ ἡθελον νὰ καταστήσωσι ἀκόμη καταφανεστέραν διὰ τῆς ἀπομακρύσεως τῶν κιόνων, λύοντες τὸ ζήτημα συμφωνότερον πρὸς τὸν κανόνας τῆς αἰσθητικῆς καὶ τοῦ καλοῦ παραπόδιος τὰς ἀρχὰς τῆς θεωρητικῆς μηχανικῆς.

Είς τὸ ἄτοπον τοῦτο δὲν ἥθελε ὑποπέσει ὁ ἀρχιτέκτων τῆς Ἀκαδημίας ἀν̄ ἐλάμβανε τὸν κόπον ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ νὰ συγκρίνῃ τὸν δωρικὸν ωμὸν τοῦ Παρθενῶνος μετὰ τοῦ Ἰωνικοῦ ωμοῦ τοῦ Ἐρεχθίου. Ἰστάμενός τις πρὸ τῆς ἀνατολικῆς ὅψεως τοῦ Παρθενῶνος καὶ παραβάλλων τοῦτον μετὰ τῆς ἐπίσης ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ἐρεχθίου ὅταν παρετίθεται τὴν καταπληκτικὴν διαφορὰν τῶν δύο μεσοστήλων καὶ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἀρχιτέκτονες, θέλοντες νὰ καταστήσωσι καταφανῆ τὴν βαρύτητα τοῦ ωμοῦ τοῦ δωρικοῦ, συνέταμον τὰ μεσοστήλαια αὐτοῦ· ἐνῷ ἀπεναντίας διὰ νὰ ἀναδεῖξωσι τὴν ἐλαφρότητα τοῦ Ἰωνικοῦ, ἐπήρησαν τὰ μεσοστήλαια τοῦ κομφοῦ Ἐρεχθίου μεγαλήτερα. Ἀν τὴν ἀρχὴν ταῦτην, τῆς αἰσθητικῆς τῶν ἀρχαίων, προύτιμα ὁ ἀρχιτέκτων τῆς Ἀκαδημίας, ὅταν ἐπετύγχανε τὴν ἐλαφρότητα, ἦν διενοήθη μὲν νὰ δώσῃ διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἐλαφροτέρου Ἰωνικοῦ ωμοῦ, δὲν κατώρθωσε ὅμως, ἔνεκα τῶν μικρῶν μεσοστήλων.

Ἐξετάσαμεν μόνον τὴν Ἀκαδημίαν, ἀλλ' αἱ παρατηρήσεις μας ἐπεκτείνονται καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κτιρίων, ἀλλως τε ἡ Ἀκαδημία εἶναι διγηησιώτερος τύπος τῆς νεοελληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Τὸ Πανεπιστήμιον ἔχει βεβαίως διλιγωτέρας ἀξιώσεις, ἀπὸ τὴν γειτονικήν του Ἀκαδημίαν, ἵσως δὲ διὰ τὸν λόγον τοῦτον, νὰ εἶναι διλιγότερον ἐπιλήψιμος, δὲν στεγεῖται ὅμως τῶν ἐλαττωμάτων τῶν προερχομένων ἐκ τῆς κακῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τῆς αἰσθητικῆς τῶν ἀρχαίων. Πλὴν τοῦ ἥδη ἀναφερθέντος καὶ ἀφορῶντος τὸ ἀέτωμα, παρουσιάζει καὶ ἔτερον οὐσιῶδες σφάλμα. Κατὰ τὴν πρόσωψιν αὐτοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι κτίριον μονόροφον, ὅταν τις ὅμως εἰσέλθῃ εἰς τὴν κυρίαν αὐτοῦ εἴσοδον ἐκπλήσσεται· εὑρισκόμενος πρὸ μεγάλης μαρμαρίνης κλίμακος, διότι ἀγνοεῖ ποὺ εἶνε δυ-

νατὸν νὰ φέρῃ τοιαύτη κλίμαξ, ἐν μονορόφῳ οὐκοδόμῳ ματι. Τοῦτο δὲ προέρχεται διότι ἡ μονόροφος πρόσωψις τοῦ κτιρίου εἶναι ἐντελῶς ἀσχετὸς πρὸς αὐτό, διότε εἶναι διώροφον· οὗτο δὲ αἱ τρεῖς ἔτεραι δύψεις τοῦ οὐκοδομήματος εὑδίσκονται εἰς πλήρη ἀσυμφωνίαν μὲ τὴν κυρίαν ὅψιν αὐτοῦ, ἡτὶς εἶναι παντελῶς ἔνη τοῦ κτιρίου. Ἐὰν δέ τις ἴδῃ κεχωρισμένην τὴν πρόσωψιν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ μίαν τῶν ἄλλων ὅψεων του, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μαντεύσῃ ὅτι αὗται ἀνήκουσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κτίριον.

Ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη ἔχει πάντα τὰ ἐλαττώματα τῆς Ἀκαδημίας, χωρὶς νὰ ἔχῃ οὐδεμίαν χάριν. Εἶναι πακὴ ἀπομίμησις τοῦ Θησείου καὶ ἀτυχῆς ἀπόπειρα συνδυασμοῦ τῆς εὐθυγράμμου ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ κυρίου κτιρίου καὶ τῆς καμπύλης ἀρχιτεκτονικῆς τῶν δύο κλιμάκων.

Αἱ παρατηρήσεις ἀς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐφέραμεν, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν αἰσθητικὴν τῶν ἐξετασθέντων κτιρίων, ἐπεκτείνονται καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δημοσίων κτιρίων καὶ διὰ τοῦτο κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐξετάσωμεν ταῦτα χωριστά. Ἀλλως τε ὅτι ἀδύνατον νὰ περιλάβωμεν εἰς τὴν σύντομον ταῦτην μελέτην μας, πλήρη ἀνάλυσιν τοῦ κτιρίου τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου ἢ τοῦ συνοικισμοῦ τοῦ Πολυτεχνείου. Εἰς τὰ κτίρια ταῦτα ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θαυμάζει τις πρωτίστως, εἶνε πῶς κατώρθωσαν· οἱ ἀρχιτέκτονες αὐτῶν νὰ διαπράξωσι τόσα σφάλματα.

Ἡ νεοελληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ ἀποδεικνύει πασιφανῶς εἰς ποῖον ὑψος ἔφθασε διὰ τοῦ Ἱκτίνου ἢ αἰσθητικὴ τῶν ἀρχαίων. Τὰ δὲ νεώτερα κτίρια, μ' ὅλα τὰ μεγάλα· αὐτῶν σφάλματα, μόνον καὶ μόνον διότι ἐνθυμιζούν ἔστω καὶ ὀμυδρῶς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν ἀρχαίων ἀριστουργημάτων, σώζονται ἀπὸ τοῦ νὰ παρουσιασθῶσι πρὸ τῶν δημάτων τοῦ κόσμου ὡς ἀρχιτεκτονικαὶ γελοιογραφίαι.

ΒΙΚΤΩΡ ΔΟΥΣΜΑΝΗΣ

Η ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Πόσον ὠραῖα, πόσον γοήγορα ταξιδεύει κανεὶς... μὲ τὸ δάκτυλον! Ὄταν ἔχῃ ἔνα γεωγραφικὸν χάρτην ἐμπρός του, εἰς μίαν στιγμήν, μ' ἔνα τράβηγμα τοῦ δακτύλου, περνᾷ ὁ κανενός, τοὺς ὅποιους τὰ γοηγορώτερα ἀτμόπλοια κάμνουν ἐβδομάδας καὶ μῆνας νὰ περάσουν, περνᾷ βοινά, εἰς τὰ δυοῖα ἵσως ἀκόμη δὲν ἐπάτησαν πόδες ἀνθρώπου, περνᾷ ἐρήμους γεμάτους ἄμμου, ἀπὸ τὰς δυοῖς μάρνων κερβάνια· Ἀράβων μὲ καμήλους περνοῦν, πηδᾶ ἀπὸ τὴν μίαν ἡπειρον εἰς τὴν ἄλλην, κάμνει ἀνω κάτω ὅλον τὸν κόσμον.

Πόσον ὠραῖα, πόσον γοήγορα ταξιδεύει κανεὶς μὲ τὸ δάκτυλον!

'Ἄλλα τώρα, ἀγαπητὲ μικρέ μου φίλε, τὸ δακτυλάκι σου δὲν θὰ κάμη τόσον μεγάλην περιήγησιν, ἀλλὰ ἔνα μικρὸν ταξιδάκι. Πάρε τὸν χάρτην τῆς Ενδωπαϊκῆς Τουρκίας, ἀρχισε ἀπὸ ὅπου θέλεις, φθάσε εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Προποντίδος, καὶ ἐκεῖ, ἀνάμεσα εἰς τὴν Ραιδεστὸν καὶ εἰς τὴν Καλλίπολιν, κάτω ἀπὸ τὸν Γάνον καὶ τὴν Χώραν, ζήτησε τὸ Μυριόφυτον.

Ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ σχολεῖα δὲν ἔχουν συνήθως θερμάστρας, διότι ἐδῶ δὲν κάμνει τόσον κρύον τὸν χειμῶνα· ἀλλ' εἰς τὴν Θράκην, ὃπου εἶναι καὶ τὸ Μυριόφυτον, διατίθενται τὰ χειμῶνας, τὸ κρύον περισσότερον κρύον, καὶ τὰ σχολεῖα ἔχουν τὴν θερμάστραν των καὶ ζεσταίνονται.

Ἀπὸ δλας ὅμως τὰς θερμάστρας περισσότερας συγκινήσεις αἰσθάνεται ἡ θερμάστρα τοῦ δομοτικοῦ σχολείου τοῦ Μυριόφυτου.

"Αμα ἀρχίσῃ τὸ καλοκαῖρι, ἀπὸ τὸν Μάρτιον, τῆς κάμνουν κομμάτια τὸν λεπτὸν λαιμὸν της, διότιος εἶνε τόσον μεγάλος ὥστε περνᾶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ παράθυρον, βγαίνει ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖον, γυρνᾶ πρὸς τὰ ἐπάνω, καὶ φθάνει ἔως τὰ κεραμίδια, καὶ ἔτσι, δίχως λαιμόν, τὸ κονδρὸν καὶ βαρὺ σῶμα της τὸ πηγαίνουν εἰς τὴν ἀποθήκην τοῦ σχολείου, ὃπου τὸ κλείσιν. Ἐκεῖ μέσα ἡ καῦμένη ἡ θερμάστρα μένει ὁσάν εἰς τὴν φυλακὴν μῆνας ὀλοκλή-

ρονς μόνη, κατάμονη. Αὐτὴ ἡ ὁποία εἶνε συνιδιομένη ὅλον τὸν χειμῶνα ν' ἀκούῃ φωνάς, θόρυβον, γέλωτας, καὶ νὰ βλέπῃ τριγύρω τῆς ζωηρὰ παιδιά, τότε δὲν ἀκούει τίποτε· καὶ ἀντρέψῃ νὰ ἰδῇ τριγύρω της βλέπει ἔνα χαλασμένον θρανίον, ἔνα σπασμένον δείκην, ἔνα πίνακα ἀναγνώσεως σβυσμένον ἀπὸ ταὶς σταλαγματιαὶς τῆς βροχῆς καὶ μίαν ἀράχην, ἡ ὁποία εἰς τὴν γωνίαν τοῦ τοίχου ὑφαίνει βωβὰ τὸν ιστόν της· ὅταν ὁ ἐπιστάτης τοῦ σχολείου ἀνοίγῃ καμπίαν φοράν τὴν ἀποθήκην, ἡ θερμάστρα παρατηρεῖ μὲ περιέργειαν ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα τῆς θύρας· καὶ ὅταν βλέπῃ χειλόνια νὰ πετοῦν μὲ χαρούμενα κελαδήματα ἐπάνω εἰς τὰς γειτονικὰς στέγας, ὅταν βλέπῃ τὸν ἥλιον ζεστόν, ὁσάν φλόγα, νὰ θέλῃ νὰ ἐμβῇ ἔως μέσα εἰς τὴν ἀποθήκην καὶ νὰ τὴν ζεστάνῃ ἀπ' ἔξω — ἐνῷ αὐτὴ εἶνε συνιδιομένη νὰ ζεσταίνεται ἀπὸ μέσα — ἀναστενάζει ἀπὸ τὴν θέσιν της καὶ λέγει:

«Ἄχ! ἀκόμη καλοκαῖρι εἶνε!»

Καὶ περιμένει καὶ ἀφικοῦται μὲ προσοχὴν διὰ νάκούση κάτι καὶ ἐννοήσῃ τί μῆνας εἶνε· καὶ ὅταν ἀκούῃ ὅτι ἔξω τὰ παιδιά κρεμοῦν περιήγησιν, ἀλλὰ ἔνα μικρὸν ταξιδάκι. Πάρε τὸν χάρτην τῆς Ενδωπαϊκῆς Τουρκίας, ἀρχισε ἀπὸ ὅπου θέλεις, φθάσε εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Προποντίδος, καὶ ἐκεῖ, ἀνάμεσα εἰς τὴν Ραιδεστὸν καὶ τὴν Καλλίπολιν, κάτω ἀπὸ τὸν Γάνον καὶ τὴν Χώραν, ζήτησε τὸ Μυριόφυτον.

«Μάιος θὰ εἶνε.»

Καὶ περιμένει καὶ ὅταν ἀκούῃ τὰ παιδιά νὰ ἐπιστρέψουν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἡ ὁποία εἶνε ἐκεῖ πλησίον τοῦ σχολείου, καὶ νὰ λέγουν ποιὸ ἐπέρχασε τὸ ἄλλο εἰς τὸ κολύμβημα καὶ ποιὸ ἀπ' αὐτὰ εἰσένει τόσον πολὺ νὰ κολυμβᾶ ὥστε πηγαίνουν τὰ κέρια των καὶ πηδοῦν καὶ φωνάζουν ἀπὸ τὴν χαράν των, ἡ θερμάστρα λέγει μὲ τὸν νοῦν της:

«Ιούνιος θὰ εἶνε.»

Καὶ περιμένει. Ἀλλὰ μίαν ημέραν δὲν κούνει τίποτε πλέον μέσα εἰς τὸ σχολεῖον, οὔτε τὰ παιδιὰ νὰ τραγουδοῦν, οὔτε τὸν διδάσκα-

λον νὰ κτυπᾷ τὴν βέργαν του εἰς τὰ θρανία, οὐτε τίποτε τὸ σχολεῖον μένει δίχως φωνήν δίχως ζωήν· ἡ θεομάστρα ἐννοεῖ ὅτι ἔγειναν αἱ διακοπαὶ καὶ ψιθυρίζει: «Ιούλιος θὰ εἶνε».

Καὶ περιμένει. Περνοῦν καὶ ἄλλαι, καὶ ἄλλαι ἥμέραι. Ἡ θύρα τοῦ σχολείου ἔξαφνα ἀνοίγει, ἡ καμπάνα ἀρχίζει νὰ σημαίνῃ — τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ Μυριοφύτου ἔχει καμπάναν μὲ τὴν δοπίαν προσκαλεῖ τὰ παιδιὰ πρωΐ καὶ μεσημέρι εἰς τὸ μάθημα — σιγὰ σιγὰ ἀρχίζουν τὰ παιδιὰ νὰ διαβάζουν καὶ ἡ βέργα τοῦ διδασκάλου νὰ κτυπᾷ εἰς τὰ θρανία· ἄλλα καὶ ἔξω εἰς τὸ δρόμον τί βοή, καὶ τί κίνησις! ἡ θεομάστρα ἀκούει τὰ κουδούνια τῶν μουλαριῶν, τὰ δοπία κουβαλοῦν τὰ σταφύλια ἀπὸ τὸ ἀμπέλια μὲ δύο βυτιά, τὸ ἔν απ' ἕδω καὶ τὸ ἄλλο ἀπ' ἔκει, καὶ τὰς φωνὰς μὲ τὰς δοπίας εἰς τὸ πλαγινὸν μαγαζὶ πατοῦν τὰ σταφύλια εἰς τὸ πατητῆρι, βγάζουν τὸν μοῦστον, καὶ φύτευν τὰ τσίπουρα εἰς ἔνα μεγάλον, ἔως ἔκει ἐπάνω, κάδον, καὶ ἐννοεῖ ὅτι ὁ τρύγος ἥλθε, καὶ ψιθυρίζει μὲ ἔνα βαθὺν ἀναστεναγμόν:

«Ἄχ! ὁ Σεπτέμβριος!»

Ἀπὸ τότε πλέον, λεπτὸν πρὸς λεπτὸν με-

τρῷ τὸν καιρὸν ποῦ περνᾶ, καὶ περιμένει μὲ καρδιοκύπι πότε ν' ἀνοίξῃ ὁ ἐπιστάτης τὴν θύραν διὰ νὰ ἴδῃ τί γίνεται ἔξω καὶ ἂμα ἴδῃ ὅτι τὰ φύλλα τῶν δένδρων, τὰ δοπία εἶνε ἔκει εἰς τὴν γειτονιάν, ἀρχίζουν νὰ πίπτουν, παίρνει κάπως θάρρος. «Ω! ποιά ἀνατριχίλα καρδιᾶς τὴν πιάνει διὰ τὸ πρώτην ἀπὸ τὸ βάθιος τῆς ἀποθήκης ἀκούῃ τὰς προετοιμασίας τῶν χελιδονιῶν διὰ τὴν ἀνακώρησίν των, τὰ κελαδήματά των, τὰ συχνά των πτερυγίσματα, τὴν ἀνησυχίαν των, καὶ ἔνα πρωΐ ἔξαφνα πάνει διὰ μιᾶς δλος ἔκεινος ὁ θόρυβος καὶ αἱ φωλεαὶ μένουν δίχως φωνήν, καὶ αἱ στέγαι εἴρημοι! Δὲν τὰ μισεῖ ἡ θεομάστρα τὰ χελιδόνια· ὅχι, δὲν εἶνε τόσον κακή· ἄλλα, τί τὰ θέλετε, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε φύλοι, νὰ ζοῦν μαζί· τὰ χελιδόνια διώνουν τὴν θεομάστραν, ὅπως ἡ θεομάστρα τὰ χελιδόνια· ἄλλ' ὅταν φεύγουν αὐτά, τούλαχιστον ταξιδεύουν, πηγαίνουν εἰς ἄλλους τόπους, ἐνῷ ἡ καυμένη ἡ θεομάστρα μένει δίχως λαιμόν, φυλακισμένη!

Ἡ μεγαλειτέρα τῆς ὅμως εὐτυχία εἶνε ὅταν τύχῃ ν' ἀνοίξῃ ὁ ἐπιστάτης τὴν θύραν καὶ φυσήσῃ μέσα εἰς τὴν ἀποθήκην κανένα κρύον ωρῆμα ἀέρος· ἔκεινο τὸ κρύον ωρῆμα τοῦ ἀέρος μὲ τὸ φύσημά του τῆς παίρνει δῆλην τὴν στενοχωρίαν τόσων μηνῶν, τὴν δροσίζει, τῆς δίδει ζωήν· διότι — παραδεῖνον πρᾶγμα — ἡ θεομάστρα, ἐνῷ ἡ δουλειά της εἶνε νὰ ζεσταίνῃ, ἀγαπᾶ τὸ κρύον τότε, ἐνῷ τανύζεται διὰ νὰ ξεμουδιάσῃ τὸ πιασμένον σῶμά της, ψιθυρίζει μὲ λαχτάραν:

«Ἄχ! τέλος πάντων! Αὔριον, μεθαύριον θὰ μὲ βγάλουν!»

Καὶ πραγματικῶς, μόλις κάμη δυνατώτερον κρύον, ἔχεται ὁ ἐπιστάτης μὲ τὸν κανδυλανάπτην, τὴν καθαρίζουν, τὴν σηκώνουν, τὴν πηγαίνουν μέσα εἰς τὸ σχολεῖον, τὴν στήνουν εἰς τὴν περυσινήν της θέσιν, κοντά εἰς τὴν ἔδραν τοῦ διδασκάλου· φέρουν καὶ τὸν κομματιασμένον λαιμόν της, ταιριάζουν τὸ ἔνα κομμάτι μὲ τὸ ἄλλο καὶ γίνεται πάλιν τόσον μεγάλος, ὥστε φθάνει ἔως τὴν στέγην τοῦ σχολείου. Τότε ἀρχίζουν νὰ τὴν ταγίζουν τῆς φύτουν

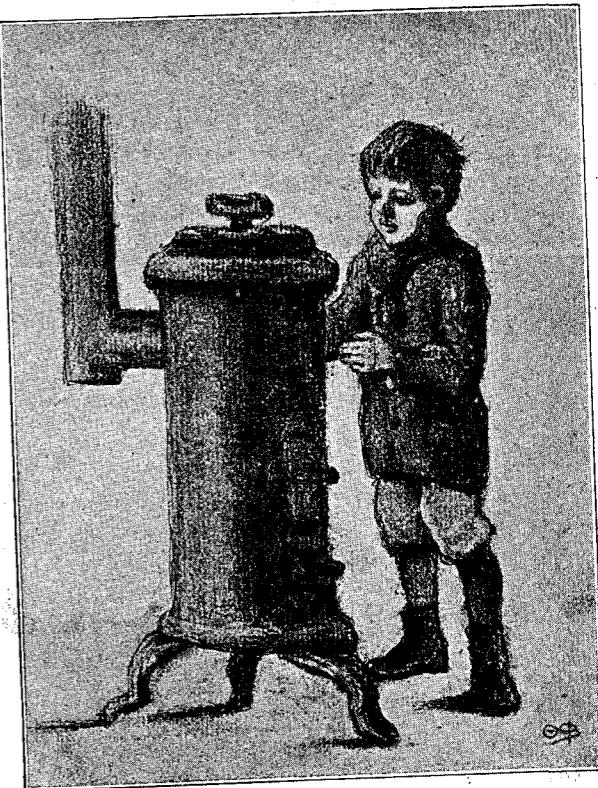
ἔντα πολλὰ εἰς τὴν κοιλιάν της, καὶ ἔκεινη εἰς δλίγην δραν τὰ κάμνει στάκτην καὶ ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ λαιμοῦ της βγάζει ἔνα μαῦρον καπνόν, ποῦ τὸν διώχνει ὁ ἀνεμος πότε δεξιά, πότε ἀριστερὰ καὶ δὲν εἰξεύρει ποῦ νὰ πάγῃ...

Μὲ τί χαράν τὴν ὑποδέχονται τὰ παιδιὰ τὴν θεομάστραν! «Οταν ἔρχωνται τὸ πρωΐ εἰς τὸ σχολεῖον κατακρυσμένα, ὡς νὰ ἐμβῆκε καὶ ἔμεινε μέσα εἰς τὰ φροεματάκια των τὸ κρύον τοῦ δρόμου, καὶ εἶνε κόκκιναι αἱ μύται των καὶ ξεπαγιασμένα τ' αὐτιά των, πλησιάζουν εἰς τὴν θεομάστραν καὶ πυρώνουν τὰ χεράκια των τὸ κρύον φεύγει εἰς τὴν στιγμὴν ἀπὸ πάνω των, βγαίνει ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖον, εἰς τὸν δρόμον διόπου ἦτο· καὶ τὰ παιδιὰ κάθηνται εἰς τὸ θρανίον των, ἀνοίγουν τὰ βιβλία των, καὶ εὐχαριστημένα, ὡς νὰ τὰ χαϊδεύῃ γλυκὰ γλυκὰ ἡ ζεστη, ἀρχίζουν νὰ διαβάζουν. Τί ὀραῖα ποῦ μελετοῦν! ἔξω ἀς κάμη διέλλη· ἀς εἶνε τόση τρικυμία ὥστε τὰ πλοια ποῦ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ μὴν εἰμποροῦν ν' ἀράξουν ἐμπόδις εἰς τὸ Μυριόφυτον, ἄλλα νὰ πηγαίνουν, μὲ μαζευμένα τὰ πανιά των, κάτω εἰς τὸν κάβο ν' ἀράξουν ἀς φυσῆ τόσον δυνατὸς βορηῆς ἡ θρασκηᾶς ὥστε οἱ μυλωνάδες νὰ δένουν καλὰ τοὺς ἀνεμομύλους ποῦ εἶνε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ Μυριόφυτου, διὰ νὰ μὴ ἀρτάξῃ ταὶς φταιρούγαις των καὶ φύγῃ· ἀς βρέχῃ τόσον πολὺ ὥστε νὰ καταβάσῃ καὶ τὸ Ρέμμα καὶ ὁ Ποταμός, καὶ νὰ γεμίσουν τὴν θάλασσαν μὲ τὸ κίτρινον καὶ ὁσὰν λάσπη χρῶμα τοῦ νεροῦ των· ἀς εἶνε καταχιονισμένος· δ· «Αη· Λιάς, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν παγωνιάν τὰ μανδροπούλια ἀς βαίνουν εἰς τὰ παλαιόσπιτα διὰ νὰ σωθοῦν· ἀς εἶνε διέλλη τὸ σχολεῖον εἶνε ζεστόν, τὰ γναλιὰ τῶν παραθύρων ἰδρώνουν ἀπὸ τὴν ζεστην, τὰ παιδιὰ μελετοῦν φωνακτὰ μὲ φαλμωδίαν τὸ μάθημά των, ἐνῷ ἡ θεομάστρα πυρωμένη, κατακόκκινη ἀπὸ τὰ πολλὰ ξύλα, ἀρχίζει καὶ αὐτὴ κάτι νὰ ψιθυρίζει, ὡς νὰ μελετῇ καὶ αὐτὴ κανὲν μάθημα, ἡ σιγοτραγουδῆ ἀπὸ εὐχαριστησιν!...

Πόσον τὴν ἀγαποῦν τότε τὰ παιδιὰ τὴν θεομάστραν! πόσον τ' ἀγαπᾶ καὶ αὐτή, δταν, ὃσὰν νὰ τὰ φιλῇ, κάμνει νὰ διδοκόκκινουν τὰ μάγουλά των ὡς μῆλα καὶ νὰ λαμποκοποῦν τὰ μάτια των!...

«Ἀπὸ ὅλα ὅμως τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου

ἡ θεομάστρα περισσότερον ἀγαπᾶ ἔνα μικρόν παιδί ἔως δκτὼ ἐτῶν, δρφανὸν ἐνὸς ναύτου ὁ δποῖος ἐπνίγη, δταν εἰς τὴν Σαμοθράκην ἐπεσεν ἔξω τὸ μυριοφυτινὸν καράβι, ποῦ ἐπῆγεν ἔκει κάτω νὰ φορτώσῃ κάρβουνα. Τὸ καῦμένον! εἰνε τόσον πτωχόν, ὥστε φορεῖ ἀμπαδένιο ἐπανωφοράκι καὶ πανταλονάκι ἀπὸ καραβόπανον καὶ μοιάζει ὥσταν μούτσος καὶ δταν κάμνη κρύον πηγαίνει εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν καὶ μαζεύει κάτι ξυλαράκια, κάτι φρύγανα διὰ ν' ἀνάψουν φωτιὰ εἰς τὴν γωνιά των, διότι ἡ δυστυχισμένη ἡ μάννα του δὲν ἔχει παραδέες νὰ ἀγοράσῃ δύοπταις (καυσόξυλα) δταν τὰς φέρουν μὲ τὰ μοιλάρια των οἱ τούρκοι κονιάριδες ἀπὸ τὸ βουνὸν καὶ τὰς πωλοῦν· ἄλλα τὰ ξυλαράκια καὶ τὰ φρύγανα ἡ καὶ αἱ ἔηραι κληματίδες; τὰς δοπίας κουβαλοῦν ἀπὸ τὸ μικρόν των ἀμπέλι δταν τὸ κλαδεύον, δὲν εἰμποροῦν νὰ κάμουν μεγάλην ζεστὴν φωτιά, καὶ τὸ κακόμιοιρον δρφανόν, δταν κάθηται εἰς τὸ παραγῶν, δὲν εἰμπορεῖ νὰ ζεστάνη τὰ χεράκια του καὶ τὰ ποδάκια του δι' αὐτὸν συλλογίζεται τότε τὴν θεομάστραν: πῶς στέκει κοντά της καὶ πυρώνεται, καὶ μὲ τί ἀγάπην τὸ ζεστάνει τότε ἡ θεομάστρα· ἄλλα καὶ αὐτὸν τόσον πολὺ τὴν ἀγαπᾶ, ὥστε τὴν νύκτα, δταν κοιμᾶται εἰς τὴν

ἀγκαλιὰ τῆς μάννας του, καὶ τὸ κρύον ἐμβαίνη εἰς τὸ σπιτάκι των ἀπὸ ταὶς τρύπαις, καὶ ἔκεινη τὸ σφίγγη διὰ νὰ ζεσταθοῦν καὶ οἱ δύο, τὴν βλέπει τὴν φύλην του τὴν θερμάστραν εἰς τὸν ὑπόνο του, διὰ ἔχοται ἔκει κοντά εἰς τὸ στρῶμά του, καὶ ζεσταίνει — ἄχ τί καλά! — ὅχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ καὶ τὴν καῦμένην του τὴν μίνναν, καὶ τῆς ἁδοκοκκινίζει τὰ κίτρινα ἀπὸ τὴν λύπην μάγουλά της, καὶ τῆς κάμνει νὰ λαμποκοποῦν τὰ μάτια της, τὰ δύοια εἶνε σβυσμένα

ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ δταν τὴν ἄλλην ἡμέραν ὑπάγη εἰς τὸ σχολεῖον, ὃς νὰ ἐννοῇ ἡ θερμάστρα τί ὄνειρον εἶδε τὸ δρφανὸν τὴν νύκτα, τὸ ζεσταίνει τόσον πολύ, ὃς νὰ θέλῃ νὰ τοῦ δώσῃ ἀπὸ τὴν ζέστην της νὰ ὑπάγῃ καὶ εἰς τὴν μαννοῦλάν του, διὰ νὰ μὴ κρυώνῃ.

Πόσον εὐτυχής εἶνε τὸν χειμῶνα ἡ θερμάστρα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τοῦ Μυριοφύτου!

A. Π. ΚΟΥΡΤΙΛΗΣ

ΘΑΪΣ*

Μνηστόρημα ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ. — Μετάφρασις Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ

Κατέστην τὸ παίγνιον τῶν διαβόλων καὶ δ σατανᾶς μὲ ὀδήγησεν ἐδῶ. "Οταν μὲ ἀνύψωσεν ἐπὶ τοῦ κίονος τούτου ἀνῆλθον μαζύ μου ἡ λαγνεία καὶ ἡ ἔπαρσις. Δὲν μὲ ἀπεθάρρυνε τῶν πειρασμῶν μου τὸ μέγεθος. Καὶ δ ἄγιος Ἀντώνιος ὑπέστη παρομοίους ἐπὶ τοῦ ὄρους του. Θέλω καὶ ἔγὼ νὰ διαπερασθῶσιν αἱ σάρκες μους ὑπὸ τῆς ρομφαίας τῶν πειρασμῶν καὶ κατόρθωσα μάλιστα νὰ ἀγαπῶ τὰς βασάνους μου. 'Αλλ' δ Θεὸς σιγᾶ καὶ ἡ σιωπή του μὲ καταπλήσσει. Μὲ ἔγκατέλιπε ἐνῷ δὲν ἔχω ἄλλον ἐκτάς αὐτοῦ καὶ μὲ ἀφίνει μόνον ἐν τῇ φρίκῃ τῆς ἀπουσίας του. Μὲ φεύγει ἄλλα θὰ τρέξω κατόπιν του. 'Ο λίθος αὐτὸς μου καίει τοὺς πόδας. Ταχέως ἀς φύγωμεν πρὸς ἐπανάκτησιν τοῦ Θεού.

"Ἡρασεν ἀμέσως τὴν κλίμακα ἡ δοπία παρέμενεν ἐστηριγμένη ἐπὶ τοῦ κίονος, ἐτοποθέτησε τοὺς πόδας του καὶ διελθών τὴν πρώτην βαθμίδα εὑρέθη ἀντιμέτωπος τῆς κεφαλῆς τοῦ ζώου, ἡ δοπία ἔγέλα παραδόξως. 'Ἐβεβαιώθη τότε διὰ λίθος τὸν δοποῖον εἶχεν ἐκλέξει εἰς ἀνάπταυσιν καὶ δόξαν του ἡτο τὸ διαβολικὸν δργανον τῆς ταραχῆς καὶ τῆς κατάρας του. Κατῆλθεν ἐν σπουδῇ τὰς βαθμίδας καὶ ἥγγισε τὸ ἔδαφος. Οἱ πόδες του εἶχον λησμονήσει τὴν γῆν καὶ ἐκλονίζοντο. Αἰσθανόμενος

*Ιδε σελ. 323.

ὅμως τὴν σκιὰν τοῦ κατηραμένου κίονος ἐσπευδεὶς τρέχων. Τὸ πᾶν ἔκοιματο. Διέσχισεν ἀπαρατήρητος τὴν μεγάλην πλατεῖαν μὲ τὰ καπηλεῖα καὶ τὰ ξενοδοχεῖα της καὶ ἔροιφη εἰς μικρὸν δρομίσκον δστις ὀδήγηει εἰς τοὺς λιβυκοὺς λόφους. "Ενας κύων δστις τὸν παρηκολούθει ὑλακτῶν ἐσταμάτησε μόνον εἰς τὰς πρώτας ἄμμους τῆς ἐρήμου.

Καὶ δ Παφνούτιος περιεπλανήθη εἰς δρυμούς, δποιον τὰ ἵχνη θηρίων ενδίσκοντο καὶ ἀφίνων δπισθέν του τὰς ἔγκαταλειμένιας καλύβας τῶν κιβδηλοποιῶν, ἥκολούθησε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, τὴν ἀπελπισμένην πορείαν του.

"Ετοιμος νὰ ἀποθάνῃ πλέον ἐκ πείνης, δύψης καὶ κοπώσεως, ἀγνοῶν ἀκόμη ἀν δ Θεὸς ἡτο μακράν του, ἀνεκάλυψε τέλος πόλιν βωβήν ἡ δοπία ἔξετείνετο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἔχανετο εἰς τὴν πορφύραν τοῦ δριζοντος. Αἱ οἰκίαι μεμονωμέναι, καὶ δομοιαι ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην, ἐφαίνοντο ὡς πυραμίδες ἀκρωτηριασμέναι εἰς τὸ μέσον. "Ησαν τάφοι τῶν δποίων αἱ ὑδραι εἶχον ἀνοιχθῆ καὶ εἰς τὴν σκιὰν τῶν δποίων ἔβλεπε τις νὰ λάμπουν οἱ δφθαλμοὶ τῶν λύκων καὶ τῶν ὑαινῶν, αἱ δοποῖαι ἔτρεφον τὰ μικρά των. Καὶ οἱ νεκροὶ ἔκειντο ἐπὶ τῆς εἰσόδου σκυλευμέντες ὑπὸ τῶν ληστῶν καὶ καταφαγωθέντες ὑπὸ τῶν θηρίων.

Διασχίσας τὴν πένθιμον αὐτὴν πόλιν δ Παφνούτιος ἔπεσεν ἔξηντλημένος ἔμπροσθεν τάφου, δστις ὑψοῦτο εἰς τὸ ἄκρον, πλησίον πηγῆς στεφανούμενης ὑπὸ φοινίκων. "Ο τάφος οὗτος ἐπλημμύρει κοισμημάτων καὶ ἐπειδὴ ἐστερεῖτο ὑδρας, ἔβλεπε τις τὸ δῶμα του στολιζόμενον ἀπὸ τοιχογραφίας καὶ οἰκούμενον ἀπὸ ἔρπετά. 'Ιδού, ἐστέναξεν, δ ὀίκος τῆς ἐκλογῆς μου, τῆς μετανοίας μου ὁ βωμός.

"Εσύρῳ ἔκει, ἐδίωξε διὰ τοῦ ποδὸς τὰ ἔρπετὰ καὶ ἔμεινε πρηνής ἐπὶ δεκαοκτάροδον ἐπὶ τοῦ λίθου. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν κρήνην, ἔπιε διὰ τοῦ κούλου τῆς χειρός του καὶ συλλέξας καρποὺς φοινίκων καὶ στελέχη λωτῶν ἔφαγε. Σκεπτόμενος τότε διὰ τὸ εἶδος αὐτὸς τῆς ζωῆς ἡτο καλόν, ἐκανόνισεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν βίον του καὶ ἀπὸ πρωτας μέχρις ἐπτέρεας δὲν ὑψωνε τὸ μέτωπόν του ἀπὸ τοῦ λίθου. Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ενδρίσκετο πρηνής, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν.

— Παρατήρησον πρὸς διδαχήν σου τὰς εἰκόνας ταύτας.

Καὶ ἔνψώσας τὴν κεφαλὴν εἶδεν ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ δωματίου ἔκεινου παραστάσεις εὐθύμους, κοσμικὰς σκηνάς.

"Ητο ἔργον πολὺ παλαιὸν καὶ θαυμασίας ἐργασίας. "Εβλεπε κανεὶς μαγείρους νὰ φυσοῦν τὸ πῦρ μὲ παρειὰς ἔξωγκωμένας καὶ ἄλλους νὰ μαδοῦν πτηνά, καὶ νὰ βράζουν μεγάλα τεμάχια ἀμνῶν ἐντὸς χύτρας. 'Ολίγον ἀπωτέρῳ ἔνας κυνηγὸς ἐφαίνετο φέρων δοκάδα ἐπὶ τῶν ὕμων, δοκάδα διάτρητον ἀπὸ βέλη. 'Εδῶ μὲν χωρικοὶ ἥσχολοῦντο εἰς τὴν σπορὰν τῶν θερισμῶν καὶ τὴν ἐσοδείαν. 'Αλλοῦ πάλιν γυναικες ἔχόρευον ὑπὸ τοὺς ἥχους αὐλοῦ καὶ λύρας. Μία νεᾶνις δργανοπαίκτρια ἔφερεν ἐπὶ τῶν λεπτῶν τοιχῶν τῆς κόμης της λάμπον ἀνθος λωτοῦ. 'Η διαφανῆς ἐσθῆτης της ἔδεικνε τὰς ἀμέμπτους τοῦ σώματός της γραμμάς. Τὸ στόμα καὶ τὸ στῆθος ἐστάλαζον δροσερόιτα. 'Η μορφὴ ἡτο θελκτικωτάτη καὶ δ Παφνούτιος ἀφ' οὗ τὴν ἥτενισεν ἔχαμψαντες τοὺς δφθαλμοὺς καὶ ἀπήντησεν εἰς τὴν φωνήν:

— Διατί λοιπὸν μὲ διατάσσεις νὰ παρατηρήσω τὰς εἰκόνας αὐτάς, αἱ δοποῖαι βεβαιώς παριστοῦν τὰς γηνίους ἡμέρας τοῦ εἰδωλολάτρου, τοῦ δποίου τὸ σῶμα ἀναπαύεται ὑπὸ τοὺς πόδας μου εἰς τὸ βάθος φρέατος ἐντὸς φερέτρου ἐκ λίθου μελανῆς; Παριστοῦν τὴν ζωὴν ἐνὸς νεκροῦ καὶ μεθ' ὅλα τὰ ζωηρά των χρώματα δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ σκιά.

ζωὴ νεκροῦ! Ὁποία ματαιότης!

— "Ο ἀνθρωπος αὐτὸς ἀπέθανε, ἀλλ' ἔζησε, ἀπήντησεν ἡ φωνή καὶ σὺ θὰ ἀποσθάνῃς χωρὶς νὰ ζήσῃς ποτέ. 'Απὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δ Παφνούτιος δὲν εῦχεν οὔτε στιγμὴν ἥρεμίας, ἡ φωνὴ του ὅμιλει ἀδιαχόπως καὶ ἡ αὐλητρὶς μὲ τὰς μαράς βλεφαρίδας τὸν παρατηρεῖ ἀτενῶς. 'Επὶ τέλους καὶ αὐτὴν ὅμιλησε.

— Εἶμαι, βλέπεις, μυστηριώδης καὶ ὁραία. 'Αγάπησόν με καὶ ἔξαντλησον εἰς τοὺς βραχίονάς μου τὸν ἔρωτα δ ὅποιος σὲ βασανίζει. Πρὸς τί μὲ φοβεῖσαι ἀφοῦ δὲν δύνασαι νὰ μοῦ διαφύγῃς; Εἶμαι ἡ γυναικεία καλλονή. Δὲν δύνασαι νὰ κρυβῆς ἀπ' ἐμοῦ, ἀφοῦ, θὰ ἐπανεύρης παντοῦ τὴν εἰκόνα μου. Εἰς τῶν ἀνθεών τὴν λάμψιν, εἰς τῶν φοινίκων τὴν χάριν, εἰς τῶν περιστερῶν τὸ πιερύγισμα, εἰς τὰ πηδήματα τῶν δορκάδων, εἰς τὴν κυματοέσσαν ροήν των ωάκων, εἰς τὰς ἡπίας τῆς σελήνης λάμψεις. 'Εὰν δὲ κλείσῃς τοὺς δφθαλμοὺς θὰ τὴν ἐπανεύρῃς ἐντός σου. Πρὸς χιλίων ἐτῶν, δ ἀνθρωπος δστις κοιμᾶται ἐδῶ περιτυλιγμένος ἐκ ταινιῶν εἰς κλίνην ἐκ μελανῆς λίθου, μὲ ἔσφριγξ εἰς τὰς ἀγκάλας του. Πρὸς χιλίων ἐτῶν ἐδέχθη τὸ τελευταῖον φύλημα τῶν χειλέων μου καὶ δ ὑπνος του εἶνε ἀκόμη ἀφωματισμένος ἔξ αὐτοῦ. Μὲ ἡξεύρεις καλά, Παφνούτιε. Εἶνε περιέργον πῶς δὲν μὲ ἀνεγνώρισες! Εἶμαι ἀπὸ τὰς ἀναριθμήτους ἐνσαρκώσεις τῆς Θαΐδος. Εἶσαι σοφὸς μοναχός, ἐντριβής εἰς τὴν κατανόησιν τῶν πραγμάτων. 'Εταξείδευσε πολύ, ταξειδεύων δὲ μανθάνει κανεὶς τὰ περισσότερα πράγματα. Εἰς μίαν ἡμέραν πολλάκις, τὴν δοπίαν διέρχεται κανεὶς ἔχω, βλέπει περισσότερα νέα πράγματα ἀπὸ ἔκεινα τὰ δοποῖα θὰ ἔβλεπε καθήμενος δέκα εἴτη εἰς τὸν οίκον του. Θὰ ἤκουσες λοιπὸν βεβαίως νὰ λέγουν, διτὶ ἡ Θαΐς ἔξησεν ἄλλοτε εἰς τὸ "Αργος ὑπὸ τὸ δνομα τῆς Ἐλένης. Εἰς τὰς Θήβας ἐπίσης τὰς ἔκατομπτύλους ή Θαΐς ἔξησεν ἄλλην ὑπαρξίαν. Καὶ ἡ Θαΐς τῶν Θηβῶν εἶμαι ἔγω. Πῶς δὲν τὸ ἐμάντευσες; 'Εδέχθη τὸν μὲ διατάσσεις τὰς εἰκόνας αὐτάς, αἱ δοποῖαι βεβαιώς παριστοῦν τὰς γηνίους ἡμέρας τοῦ εἰδωλολάτρου, τοῦ δποίου δροσερόιτα. 'Η μορφὴ ἡτο θελκτικωτάτη καὶ δ Παφνούτιος ἀφ' οὗ τὴν ἥτενισεν ἔχαμψαντες τοὺς δφθαλμοὺς καὶ ἀπήντησεν εἰς τὴν φωνήν:

— Ο Παφνούτιος ἔκτύπα τὸ μέτωπον κατὰ τοῦ λίθου καὶ ἐκραύγαζεν ἐκ τρόμου. Κάθε

τὸν επλησίαζε καὶ ὁμιλει μὲ φωνὴν διαυγῆ

καὶ μὲ πνοὴν δροσεράν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ μοναχὸς ἀνθίστατο εἰς τοὺς πειρασμοὺς εἰς τοὺς δόποιον τὸν ἐνέβαλλε, τοῦ εἶπε:

— Υποχώρησον, φύλε μου, καὶ δῶσε μου τὴν ἀγάπην σου. Ὅσον μοῦ ἀνθίστασαι τόσον θὰ σὲ βασανίζω. Ἀδύνατον νὰ φαντασθῆς τί εἶνε ἡ ὑπομονὴ νεκρᾶς. Θὰ περιμείνω νὰ ἀποθάνης, ἀν εἶνε ἀνάγκη. Ἐπειδὴ δὲ εἶμαι μάγισσα, θὰ ἐμφυσήσω εἰς τὸ ἄψυχον σῶμα σου ἔνα πνεῦμα τὸ δόποιον θὰ τὸ ἐμψυχώσῃ ἐκ νέου καὶ τὸ δόποιον δὲν θὰ μοῦ ἀρνηθῇ πᾶν διτιώρα ματαίως σοῦ ζητῶ. Καὶ ἀναλογίσθητι, Παφνούτιε, πόσον θὰ εἶνε δύσκολος ἡ θέσις σου ὅταν θὰ βλέπης μὲ τὴν μακαρίαν σου ψυχὴν ἐκ τοῦ ὑψούς τῶν οὐρανῶν τὸ ὕδιόν σου σῶμα παραδιδόμενον εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Καὶ ὁ θεὸς ἀκόμη ὅστις ἐπεσχένη νὰ σου ἀποδῷ κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν καὶ τὴν συντέλειαν τῶν αἰώνων τὸ σῶμα σου, θὰ εὑρεθῇ καὶ αὐτὸς εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν. Θὰ τοῦ εἶνε τῷδε τὸν δυσχερές νὰ ἐγκαταστήσῃ ἐν τῇ δόξῃ τῶν οὐρανῶν μίαν ἀνθρωπίνην μορφὴν ἐμψυχούμενην ἀπὸ ἔνα διάβολον καὶ φυλασσομένην ἀπὸ μίαν μάγισσαν. Ποτὲ δὲν ἀνελογίσθη τὴν δυσκολίαν αὐτὴν καὶ ὁ θεὸς ἐπίσης δὲν τὴν ἀνελογίσθη περισσότερον σοῦ. Πρέπει νὰ διολογήσωμεν ἀναμεταξύ μας ὅτι δὲν ἔχεις πολὺ λεπτήν τὴν διάνοιαν. Ἡ ἀπλούστερα τῶν μαγισσῶν δύναται εὐκόλως νὰ τὸν ἀπατήσῃ, ἐὰν δὲ ἐστερεῖτο τοῦ κεραυνοῦ του καὶ τῶν καταρρακτῶν τοῦ οὐρανοῦ, θὰ ἔβλεπε τις καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ βρέφη τῶν χωρικῶν νὰ τὸν σύρουν ἀπὸ τὴν γενεάδα. Ο γηραιός δοφις ὁ ἀντίπαλός του ἔχει πολὺ περισσότερον πνεῦμα καὶ εἶνε θαυμάσιος καλλιτέχνης. Εἶμαι ὠραία διότι αὐτὸς εἰργάσθη πρὸς στολισμόν μου καὶ αὐτὸς μὲ ἔμαιαθε νὰ πλέκω τὴν κόμην μου καὶ νὰ ἔχω φοδίνους τοὺς δακτύλους καὶ εἴς ἀχάτου τοὺς ὄνυχας. Τὸν παρεγγάρισες φίλε μου, καὶ ὅταν ἥλθες νὰ κατοικήσῃς τὸν τάφον αὐτόν, ἐξέβαλες διὰ τοῦ ποδὸς τοὺς ἐνοικοῦντας δοφεις καὶ ἔθρωντες τὰ ὀπάτων χωρίς νὰ ἀνησυχῆς μήπως κατὰ τύχην ἀπετέλουν μέρος τῆς οἰκογενείας του. Φοβοῦμαι ὅτι εἰς καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἀνεμίχθης. Σὲ εἰδοποίησαν μολαταῦτα ὅτι εἶνε μουσικὸς καὶ ἐρωτευμένος καὶ σὺ μὲ τὰς πρᾶξεις σου ἐκηρύχθης ἐναντίος τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς καλλονῆς. Εἰσαι ἀξιοθήγητος ἀν δὲν ἔλθῃ εἰς βοήθειάν σου. Ἀμφιβάλλω ἀν θὰ ἔλθῃ. Ἀφοῦ εἶνε μεγάλος ὡς τὸ ἀπειρον δὲν ἔχει βεβαίως χῶρον νὰ κινηθῇ, καὶ ἀν κατὰ τύχην ἔκαμε τὴν

ἐλαχίστην κίνησιν δλη ἢ δημιουργία θὰ συνεκλονεῖτο. Δός μου ἐν φύλημα, καλέ μου ἐρημίτα

Ο Παφνούτιος δὲν ἥγγοιε τῶν μαγισσῶν τὰ θάματα καὶ μὲ ἀνησυχίαν ἐσκέπτετο.

— Ο νεκρὸς ἔκεινος ὅστις εἶνε τεθειμένος ὑπὸ τοὺς πόδας μου γνωρίζει τὰς μυστικὰς βίβλους καὶ κατέχει τὸ μυστήριον τῶν ἀναγεννήσεων καὶ ἀναλαμβάνει τὴν γηίνην του μορφὴν καὶ βλέπει τοῦ ἥλιου τὸ φῶς καὶ τῶν γυναικῶν τὸ μειδίαμα.

Ἐφοβεῖτο πρὸ πάντων μήπως ἡ αὐλητρὶς καὶ ὁ νεκρὸς συνηνοῦντο καὶ μήπως τοὺς ἔβλεπε συνευρισκομένους πρὸ αὐτοῦ. Ἐνόμιζε κάποτε ὅτι ἀκούει ἐλαφρὰν φιλημάτων πνοήν.

“Ολα τώρα τὸν ἐτάρασσον καὶ ἐν ἀπονοσίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐφοβεῖτο δχι μόνον τὰς αἰσθήσεις του, ἀλλὰ καὶ τὴν σκέψιν του.

Ἐσπέραν τινὰ ἐνῷ ἔμενε γονυπετής ὡς συνήθως, μία ἄγνωστος φωνὴ τοῦ εἶπε·

— Υπάρχουν, Παφνούτιε, ἐπὶ τῆς γῆς περισσότεροι λαοὶ ἀπ' ὅσους φαντάζεσαι, καὶ ἀν σοῦ δεῖξω πᾶν ἐτι εἶδα θὰ ἀποθάνῃς ἐκ τρόμου. Υπάρχουν ἀνθρωποι οἱ ὅποιοι φέρουν ἔνα μόνον δρυθαλμὸν εἰς τὸ μέσον τοῦ μετώπου, ἄλλοι πάλιν μὴ ἔχοντες παρὰ μίαν κνήμην περιπατοῦν ἀναπτηδῶντες. Υπάρχουν ἀνθρωποι μεταλλάσσοντες φύλον καὶ μετατρεπόμενοι ἀπὸ ἀρρενας εἰς θῆλεις. Υπάρχουν ἄλλοι οἱ ὅποιοι ἔχουν τὰς φύλας τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς δένδρα, καὶ ἄλλοι πάλιν στερούμενοι κεφαλῆς καὶ ἔχοντες τοὺς δρυθαλμούς, τὴν ωνίαν καὶ τὸ στόμα ἐπὶ τοῦ στήθους των.

“Αλλοτε πάλιν ὠπασιάσθη μεγάλην ὅδον αὐγαζομένην ἀπὸ φῶς καὶ ἔχουσαν φύακας καὶ κήπους. Ο Ἀριστόβουλος καὶ ὁ Χαιρέας διήρχοντο ἐν καλπασμῷ ἐπὶ τῶν συρίων ἵππων των μὲ τὰς παρειὰς ἐρυθρὰς ἀπὸ τὴν δρυμὴν καὶ τὴν ταχύτητα τὴν εὐχάριστον τοῦ δρόμου. Κάτωθεν μιᾶς πύλης δὲ Καλλιράτης ἀπήγγειλε στίχους μὲ τὴν αὐτάρκη ὑπερηφάνειαν τρέμουσαν ἐν τῇ φωνῇ του καὶ λάμπουσαν εἰς τὰ δύματά του. Ο Ζηνόθεμις ἐντὸς κήπου ενδρισκόμενος ἔδρεπε χρυσᾶ μῆλα καὶ ἐθώπευε τὸν δοφιν μὲ τὰς κνανᾶς πτέρυγας. Κατάλευκος τὴν περιβολὴν καὶ φέρων ἀπαστράπτουσαν μήτραν εἰς τὴν κεφαλὴν ὁ Ἐρμόδωρος ἔμενε συλλογισμένος κάτωθεν ἱερᾶς περσαίας, ἡ δοπία αὐτὶ ἀνθέων ἐπλημμύρει ἀπὸ μικρὰς κεφαλάς, κεφαλὰς ὠραίας κατὰ τὴν κατατομὴν αἱ δοπῖαι ὡς θεαὶ αἰγυπτίαι ἐβάσταζον γῆπας καὶ ἀετοὺς καὶ λάμποντας σελήνης δίσκους. Μακρὰν

βανανέας ἐστερέωνε τὸ θάρρος καὶ τὴν πίστιν του.

— Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἔλεγε καθ' εαυτόν, θὰ νικήσω τὴν σάρκα. Η ψυχὴ μου διεφύλαξε τὴν ἐλπίδα καὶ εἰς μάτην οἱ διάβολοι καὶ ἡ κολασμένη αὐτὴ γυνὴ προσπαθοῦν νὰ μοῦ γεννήσουν ἀμφιβολίας περὶ τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ. Ἐγὼ τὸν ἀπαντῶ διὰ στόματος τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου: «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν.» Αὐτὸς πιστεύω ἀκραδάντως καὶ τὸ πιστεύω ἀκόμη περισσότερον ἀν εἶνε ἀβάσιμον. Η μᾶλλον πρέπει νὰ εἶνε ἀβάσιμον, διότι ἀλλως δὲν θὰ τὸ ἐπίστευον ἀλλὰ θὰ τὸ ἐγνώριζα. Η γνῶσις δὲν εἶνε ζωῆς χορηγὸς καὶ ἡ πίστις μόνον σώζει.

Εξέδητεν εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὴν δρόσον τὰς διαχωριζόμενας κλωστάς, φροντίζων καθ' ἐκάστην νὰ τὰς μεταλλάσσῃ δπως τὰς ἐμποδίζῃ να σπαῦν, ἔχαιρε δὲ αἰσθανόμενος ἀναγεννωμένην ἐν αὐτῷ τὴν παιδικὴν ἀπλότητα. Οταν ἐπλεξε τὸ σχοινίον ἔκοψε καλάμια πρὸς κατεσκεψὴν ψαλῶν καὶ καλάθων.

Μολονότι ὅμως δ Παφνούτιος εἰργάζετο καὶ προσηγέτεο εἰς τὸν νεκρὸν αὐτοῦ θάλαμον τὸν μεταβληθέντα εἰς ἐργαστήριον, δ Θεὸς δὲν τοῦ ἥτο εὔνους. Καὶ μίαν νύκτα ἀφυπνίσθη ἀπὸ μίαν φωνὴν ή δοπία τὸν ἐπάγωσεν ἐκ φοίκης, ὡς ἀναγνωρίσαντα τὴν φωνὴν τοῦ νεκροῦ. Η φωνὴ ἔκραξε γοργῶς μὲ ἐλαφρὸν φιλυρισμόν:

— Ελένη, Ελένη, ἐλὺ μαζύ μου εἰς τὸ λουτρόν, ἐμπρὸς γοργόρα. Καὶ μία γυνὴ τῆς δοπίας τὸ στόμα ἔψαυε τὸ οὖς τοῦ μοναχοῦ ἀπήντησε:

— Δὲν εἰμπορῶ, φίλε μου, νὰ σηκωθῶ. Κάπιοις μὲ ἐμποδίζει.

Καὶ αἴφνης δ Παφνούτιος ἥσθιανθη ὅτι ἡ παρειά του ἀνεπαύετο ἐπὶ γυναικείου στήθους. Ἀνεγνώρισε τὴν αὐλητρὶδα ἡ δοπία ὑψωνε τὸ στήθος προσπαθοῦντα νὰ ἐγερθῇ. Ἐνηγκαλίσθη τότε ἀπηλπισμένος τὸ ἄνθος αὐτὸς τῆς θεομῆς καὶ εὐώδους σαρκὸς καὶ ἀλισκόμενος ἀπὸ ἀμαρτωλὴν ἐπιθυμίαν ἀνέκραξε:

— Μεῖνε, μεῖνε, οὐρανέ μου!

Ἐκείνη ὅμως ενρίσκετο ἥδη δρυθία πρὸ τῆς εἰσόδου. Εγέλα καὶ τῆς σελήνης αἱ ἀκτῖνες ἔκαμαν ἀργυροῦν τὸ μειδίαμά της.

— Πρὸς τί νὰ μείνω, ἀπήντησεν. Εἰς ἐραστὴν προκισμένον μὲ τόσην ζωηρὰν φαντασίαν ἀρκεῖ ἡ σκιὰ μιᾶς σκιᾶς. Αλλοτε ἡμάρτησες, τί ἄλλο θέλεις;

— Ο Παφνούτιος ἔκλαυσεν ἐν τῇ νυκτὶ καὶ

ὅταν ἡ αὐγὴ ἐπῆλθεν, προσηυχήθη προσευχὴν ἥρεμον ὡς κλαυθμόν.

— Ἰησοῦ μον, Ἰησοῦ, διατί μὲ ἔγκατέλιπες; Βλέπεις ὅτι εὐδόκουμι εἰς κίνδυνον, ἐλθὲ εἰς βοήθειάν μου, γλυκύτατε Κύριε. Ἀφοῦ δὲ πατήρ σου μὲ ἔγκατέλιπε, ἀφοῦ δὲν μὲ ἀγαπᾷ πλέον, σκέφθητι ὅτι μόνον σὺ μοῦ ἀπομένεις. Μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ πατρός σου τίποτε δὲν ὑπάρχει. Δέν δύναμαι νὰ τὸν ἐννοήσω καὶ δὲν δύναται νὰ μὲ λυπηθῇ. Σὺ ὅμως ἐγεννήθης ἐκ γυναικὸς καὶ διὰ τοῦτο ἐλπίζω εἰς σέ. Ἐνθυμήσου ὅτι ὑπῆρξες ἀνθρώπος. Σὲ ἵκετεύω οὐχὶ διότι εἶσαι θεὸς ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, ἀληθῆς θεὸς τοῦ ἀληθοῦς θεοῦ, ἀλλὰ διότι ἔξιησες πτωχὸς καὶ ἀσθενῆς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑποφέρω, ἐπειδὴ δὲ σατανᾶς ἡθέ-

λησε νὰ θέσῃ πειρασμὸν ἐν τῇ σαρκὶ σου, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἔδρως τῆς ἀγωνίας ἐπάγωσε τὸ πρόσωπόν σου. Τὸ ἀνθρώπινον ἕκειτεύω ἐν σοί, Ἰησοῦ μου, ἀδελφέ μου Ἰησοῦ.

Μόλις προσηγήθη τοιουτοτρόπως συστρέψαντας τὰς χεῖρας, μία τρομερὰ ἔκρηξις γέλωτος ἀντίχησεν εἰς τοὺς τοίχους τοῦ τάφου καὶ ἡ φωνὴ ἡ δύοια εἶχεν ἀκουσθῆ ἐκ τοῦ νῦν οὐρανοῦ, εἶπε περιπαικτικῶς :

— Ἰδοὺ προσευχὴ ἀνταξίᾳ τοῦ αἰρετικοῦ Μάρκου. Οἱ Παφνούτιος εἶνε ἀριανός· οἱ Παφνούτιος ἔγεινε ἀριανός.

‘Ο μοναχὸς ἔπεσεν ἀναισθητος ὡς πληγεὶς
ἀπὸ κεραυνούν.

"Ἐπειταὶ τὸ τέλος.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ: „Οι Ἐρασιτέχναι τῆς Ζωῆς“ κωμῳδία εἰς πράξεις τρεῖς, ύπὸ Γεωργίου Πώπ.

Α ναντιρρήτως δ.κ. Πώπ ἔχει πολλά προσόντα, διὰ τὰ διαιρέψη ἀργά ἡ γρήγορα καὶ ὡς δραματικὸς συγγραφεύς. Φαίνεται ὅμως, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, ὡς τὸ κυριώτερον του προσόν ἐθεωρήθη τὸ ὅτι διατελεῖ ἀρχισυντάκτης καθημερινῆς ἐφημερίδος μὲν μεγάλην κυκλοφορίαν.¹ Αλλως δὲν ἔξηγεται ἡ προτίμησις καὶ ἡ σπουδὴ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, νάναβιβάση πρῶτον ἐκ τῶν πρωτοτύπων τὸ ἔργον του. Οἱ «Ἐρασιτέχναι τῆς Ζωῆς» ἐν τῷ συνόλῳ εἶνε τόσῳ μέτριον ἔργον, ὥστε εἶνε δύσκολον νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι δὲν ὑπεβλήθησαν καὶ καλλίτερα.

Οἱ Ἐρασιτέχναι τῆς Ζωῆς! Πόσα δὲν ὑπόσχεται ὁ τίτλος αὐτὸς, ἥνωμένος μάλιστα μὲ τὸ ὄνομα τοῦ κ. Πώπ, τὸν δποῖον γνωρίζομεν ὅλοι ὡς ὅξην παφατιηρητὴν τῆς ζωῆς καὶ ὡς εὐφυέστατον σχολιαστὴν τῶν παραδόξων τῆς! Θὰ ἐνόμιζε κανείς, ὅτι πρόκειται περὶ ἀληθοῦς κωμῳδίας ἥθων καὶ χαρακτήρων, ποὺ νὰ ζωγραφίζῃ τὸν διάνθρωπον ἔκεινους, οἱ δποῖοι λαμβάνουν τὴν ζωὴν ἀκροθιγῶς ὑπὸ

τὴν ἐλαφροτέραν της ὅψιν, καὶ δὲν δίδουν εἰς τίποτε σημασίαν, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ κοινωνικοῦ σώματος ἀφρόντιδες ὡς ἀπλοῖ ἔρασι-τέχναι, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἄλλους ἔκει-νους, οἵ δποιοὶ ἀφοσιοῦνται σταθερῶς εἰς τὴν ζωὴν μὲν ὅλην των τὴν δύναμιν καὶ μὲν ὅλην των τὴν σοβαρότητα. Ποιοὶ ἔχουν δίκαιον, ποιοὶ σκέπτονται καλλίτερον, ποιοὶ εἶνε οἱ πραγματικῶς εὐτυχέστεροι ἢ ποιοὶ ἔξελεξαν τὴν ἀγαθὴν μερίδα.—Ἴδού τι ἐπερίμενε κανεὶς νὰ μάθῃ ἀπὸ μίαν κωμῳδίαν τοῦ κ. Πῶπ μὲ τοιοῦτον τίτλον.

Τίποτε, δυστυχῶς ἀπὸ ὅλα αὐτά. Πρόκειται μόνον, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, περὶ δύο συζύγων, — τοῦ 'Αλεξάνδρου Βοῆζη καὶ τῆς 'Ελπινίκης Κουσκούνη, — ἐκ τῶν δοπίων ὁ πρῶτος ἀγαπᾷ τὴν σύζυγόν του ἀλλὰ θέλει καὶ ἐρωμένας, ἡ δὲ δευτέρα ἔχει ἐρωμένους ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾷ τὸν σύζυγόν της. Εἶνε καὶ οἱ δύο σύζυγοι ἐρασιτέχναι, ὅπως εἶνε καὶ φωτογράφοι ἐρασιτέχναι, καὶ θυμοποιοὶ ἐρασιτέχναι, διότι κάμινουν φωτογραφίας καὶ... παραστάσεις ὑπέρ εὐεργε-

τικῶν σκοπῶν.— ‘Υπάρχει καὶ ἐν ἀλλῷ πρόσωπον, δὲ Βίκτωρ Σεβῖλλης, δὲ διποῖος ἑτοιμάζεται νὰ γίνῃ σύζυγος, – εἶνε μνηστευμένος, – ἀλλ’ αὐτὸς ἔχει ἄλλας ἴδεας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου θάφοσιωθῆ ἐντελῶς εἰς τὴν ἀφοσιωμένην του σύζυγου καὶ δὲν θὰ εἴνε σύζυγος ἐρασιτέχνης. Εἰς τοῦτο μάλιστα ἀγωνίζεται νὰ πείσῃ καὶ τὸν Βοϊζῆν, καὶ ἀφ’ οὗ εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν ἀναπτύσσει τὴν θεωρίαν του περὶ ἐρασιτεχνίας καὶ προσπαθεῖ μὲ τὰ λόγια τὰ φέρη εἰς τὴν εὐθεῖαν συζυγικήν ζωῆν τὸν ἐρασιτέχνην τῆς, εἰς τὴν τελευταίαν τὸ ἐπιτυγχάνει πλέον μὲ ἔργα. Ἐπωφελεῖται ἐνὸς μικροῦ οἰκογενειακοῦ δράματος. Ἡ Οὐρανία Βοϊζῆ, ἀπὸ μίαν παραπεδούσαν ἐπιστολήν, πειθεῖται ὅτι δὲ σύζυγός της ἔχει σχέσεις μὲ τὴν Ἐλπινίκην Κουσκούρη. Ἐκ τούτου ἐπέρχεται ὅρηξις· ἡ Οὐρανία ἐγκαταλείπει τὴν συζυγικήν στέγην καὶ ἐπίκειται διαζύγιον. Τότε δὲ Βίκτωρ Σεβῖλλης μεσιτεύει, συμφιλιώνει τοὺς συζύγους, καὶ ἀποστὰς ἀπὸ τὸν Βοϊζῆν τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι εἰς τὴν ἔησην θὰ εἴνε πιστός.

’Αλλὰ νομίζω, δτι τὸ σπουδαιότερον ἐλάττω-
μά του, εἶνε δτι στερεῖται ἀπολύτως τοπικοῦ
χρώματος. Υπάρχουν ἵσως φιλολογικά ἔργα,
εἰς τὰ δύοια τὸ τοπικὸν χρῶμα δὲν εἶνε ἀπα-
ραίτητον ἀλλὰ μία σύγχρονος κωμῳδία δὲν
εἶνε βέβαια ἔξ οὐτῶν. Καὶ κωμῳδία χωρὶς το-
πικὸν χρῶμα, εἶνε ἔργον ἀπλῆς ἀπομιμήσεως,
χωρὶς ἔμπνευσιν καμμίαν. Ἀν ἡ κωμῳδία τοῦ
κ. Πώπ εἶχε ξενικὰ τὰ δύνοματα, δὲν θὰ τὴν
διεκρίναμεν ἀπὸ ἐν γαλλικὸν ἔργον καλομετα-
φρασμένον, παρὰ μόνον ἵσως ἐκ τῆς σκηνικῆς
ἀπειροτεγνίας της.

Εἶνε δὲ τῷούτῳ πολὺ ἀτελῶς οἰκονομημένη.
Ἡ πρώτη πρᾶξις δὲν κουράζει, ἀλλὰ δὲν ἔμ-
πνέει καμμίαν περιέργειαν διὰ τὴν δευτέραν.
Ἄλλος ἐμπειρότερος συγγραφεύς, τὸ ἐπεισόδιον
τῶν ἐπιστολῶν, αἱ ὅποιαι διευθύνονται λαν-
θασμένως θὰ τὸ ἥρχιζεν ἀπὸ τὸ τέλος τῆς
πρώτης πρᾶξεως. Ἐποεπε δηλαδὴ νὰ φαίνε-
ται, ὅτι ἔγινεν ἐν τοιοῦτον λάθιος, διὰ νὰ πε-
ριμένῃ ὁ θεατής τὰς συνεπείας του. Ἡ δευτέρᾳ

Θὰ ἡτο μεγάλη ἀδικία, ἂν δὲν ἐλέγαμεν καὶ δὲν ἔτονται μεν, ὅτι ὁ διάλογος τῶν Ἐρασιτεχνῶν τῆς Ζωῆς εἶνε εὐφυέστατος, εἰς πολλὰ μέρη μάλιστα σπινθηροβόλος, καὶ ὅτι μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐπεισόδια εἶνε γνησίως κωμικὰ καὶ κινοῦν ἀβίαστον τὸν γέλωτα.

κάμνει τὰς σελίδας νὰ σπινθησούν . . .

Η διεύθυνσις τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου ἐφιλοτιμήθη νάναβιβάσῃ τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν ἔργον μὲ δῆλην τὴν δυνατὴν ἐντέλειαν. Πλουσιώτατος καὶ κομψότατος ἦτο ὁ σκηνικὸς διάκοσμος, οἱ δὲ ἥθοποιοὶ ὅλοι μελετημένοι καὶ

φυσικοὶ εἰς τὸν δόλους των. Μόνον ἐδῶ κ' ἔκει, μερικὰ εὐφυολογήματα δὲν ἤξενραν νὰ τὰ τονίσουν ὅπως ἔπρεπε — ὅπως θὰ τὰ ἐννοῦσεν δ. κ. Πώπλος — καὶ τὰ κατέστρεψαν. Καὶ ἡ καταστροφὴ ἦτο σημαντική, δεδομένου ὅτι οἱ «Ἐρασιτέχναι τῆς Ζωῆς» δὲν εἶχαν νὰ ἐπιδεῖσον καὶ οὐσιωδέστερα προτερήματα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

Ο ΕΚΛΕΚΤΟΣ ΠΟΥ ΕΧΑΘΗ. — Δὲν εἶνε
ἄγνωστος
εἰς τὰς Ἀθήνας δ ἀνθρωπος δ ὅποιος ὠδηγήθη μίαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἡμέρας τρελλὸς εἰς τὸ φρενοκομεῖον τοῦ Μιλάνου.

Ἐκεκτός, καθὼς ἦτο, ἀφῆσεν ἐδῶ τὰς φυγῆς ἀναμνήσεις ἐνὸς μεγαλείου τὸ δόποιον ἐτάρασσε τὸν ἀέρα. Βασιλεὺς τῶν ἥχων, τῶν δοπίων ἡ ἀγέλη τὸν ἡκολούθει πάντοτε πειθῆνται, εἶχε δημιουργήσει ἐδῶ τὸ κράτος του Μία καλλιτεχνικὴ ἐποχὴ τῶν Ἀθηνῶν, ἡ δοπία δυστυχῶς δὲν ἐπανήλθεν, ἐπληρώθη μὲ τὴν μελαχροίνη του φυσιογνωμίαν, μὲ τὰ πλατειά του γένεια τὰ δοπία ἥσαν καὶ αὐτὰ μία ἔκφρασις δομῆς καὶ ἐκινοῦντο μαζὶ του ὡς πτερά. Εἶνε δύταετία ἀφότου ἔφυγε καὶ ὑπάρχουν χεῖλη τὰ δοπία προφέρουν τὸ ὄνομά του μὲ φωνὴν νοσταλγίας. Ὁταν ἀκούομεν συναυλίαν, δταν βλέπομεν μίαν μπαγκέταν νὰ κτυπᾷ τὸν ἀέρα, ἐνθυμούμεθα ἐκεῖνον δ ὅποιος ἦτο παράφρων εἰς τὴν τέχνην του, εἰς τὴν τέχνην αὐτὴν ἡ δοπία δὲν ἡμιπορεῖ νὰ ἐννοηθῇ χωρὶς προσπάθειαν παραφροσύνης, καὶ δ ὅποιος τώρα ἐσκοτώθη ἐντελῶς πλέον ἀπὸ τὴν δομὴν τῶν πτερῶν του.

Ο Μπονιτσόλη παρεφρόνησε. Μοῦ φαίνεται ὅτι βλέπω αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ ἀνοίγωνται λάμποντες ἀπὸ θλύψιν οἱ ὀφθαλμοὶ δῶλων τῶν θεραπόντων του ὅσοι ἐτρόμαξαν ὑπὸ τὴν μπαγκέταν του εἰς τὸν τόπον αὐτὸν, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀπλῶν μουσικῶν οἱ δοποὶ ἐπαγγελματικῶς φυσοῦν εἰς μίαν τρόματαν ἡ σύρουν ἐνα δοξάρι ἐπὶ τῶν χορδῶν, οἱ δοποὶ δομῶς αἰσθάνονται ἔως τὰ μύχια τῆς ψυχῆς τὸ ὑπεράνωθέν των πέρασμα μιᾶς μαεστρικῆς μεγαλο-

πρεπείας, αὐστηρότητος, τρομοκρατίας. Ἄν τὸ μάθουν αὐτοὶ οἱ ἀπλοὶ μουσικοί, εἰς τὰ χεῖλη τῶν δοπίων τὸ ὄνομα τοῦ Μπονιτσόλη εἰχε γίνει παράδοσις, οἱ δοποὶ εἰς τὴν ἀνάμνησίν του αἰσθάνονται ἀκόμη τὸν τρόμον ποῦ ἐνέπνεεν ὅχι δ μειλίχιος μαέστρος ἀλλὰ ἡ σύνοφρος τέχνη του, ὁ τιναγμὸς ποῦ θὰ αἰσθανθοῦν θὰ εἴνε τὸ πλέον εἰλικρινὲς μνημόσυνον τοῦ ἀποθαμένου πνεύματος τοῦ τυράννου τῆς μπαγκέτας, τυράννου ὑπὸ τὴν ἀρχαίαν βασιλικὴν σημασίαν. Υπεράνω τῶν ὀρχηστρῶν τῆς Κερκύρας καὶ τῶν Ἀθηνῶν δ ἀνθρωπος αὐτὸς εἰχε περάσει ὡς ἓνα παράστημα κατακτητοῦ τὸ δόποιον ἀνετίνασσεν, ὡς νὰ ἥθελε νὰ τὸ σκορπίσῃ εἰς τὸν τέσσαρας ἀνέμους. ἡ τέχνη καὶ ἡ συνείδησις. Ἡ κραυγὴ του εἰχε γίνει τρόμος, τὸ νεῦμα του προσταγὴ Πρώτην φοράν ὑπὸ αὐτὸν ἐτυραννήθη ἑλληνικὴ ὀρχηστρα, καὶ πρώτην φοράν, δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ, ὑψώθη ἐδῶ μία θρησκεία μουσικῆς ἐκτελέσεως, ἡ δοπία ἐλησμονήθη τόσον γρήγορα, μόλις δ ιερεὺς μὲ τὴν μαρῷαν μαύρην γενειάδα ἔξελιπε.

«Ἡτο ἀδύνατον νὰ μὴ παραφρονήσῃ» θὰ εἴπουν δοι τὸν ἤξενραν καὶ μανθάνουν τὸ τέλος ἐκείνης τῆς δομῆς τῆς συντριβείσης εἰς τὸν τοίχους τοῦ φρενοκομείου τοῦ Μιλάνου. Πολλάκις ἐσφενδόνισε τὴν μπαγκέταν του ἐπάνω εἰς τὰ κεφάλια τῶν μουσικῶν. Ἐπειτα μετὰ τὴν δοκιμὴν ἐσπευδε τρέμων νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν ἀνθρώπους κατὰ τῶν δοπίων ἔκαμεν αὐτὴν τὴν ἱερὰν βαρβαρότητα.

— Νὰ μὲ συγχωρῆς, εἴπε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν μουσικὸν τοῦ κοντραμπάσου. Δὲν σὲ χτύπησα ἐγώ. Ἡ τέχνη.

Πρὸιν ἀρχίση ἡ τρομερὰ δοκιμή, δ ὀραῖος

διδάσκαλος ἔκαμνε τὴν προσφιλῆ του διδασκαλίαν, μίαν ἀνάλυσιν τῶν τεμαχίων ποῦ ἐπρόκειτο νὰ δοκιμασθῶν, μίαν θεωρίαν μουσικήν, θεματικήν, ίστορικήν. «Οσοι ἔνοιωθαν, ἔνοιωθαν, ἀπὸ τὸν δοκιμαστήν, οὐδὲν εἶδαν, ἐμάντεναν. Ἀβάντε! Καὶ ἡ μπαγκέτα ὑψώνετο ἐτοιμὴ νὰ θραυσθῇ, σύμβολον τοῦ τρόμου ν, σκῆπτρον. Μετὰ τὴν δοκιμὴν ἡ τρομακία ἔγινετο ἐν ἡσυχον ἀκρογιάλι καλωσύνης. ταπεινότητος, εὐμορφάδιας ψυχικῆς. Ὁ μαέστρος διέχυνεν δόλα τὰ μειδιάματα του εἰς τὸν ἀπλοῦν μουσικὸν τῆς ὀρχηστρας, ἀπὸ τὸν δοποῖον ἐφρόντιζε πάντοτε νὰ μὴ φαίνεται οὕτε κατὰ μίαν τρούχα ἀνώτερος. Καὶ δ ἀνθρωπος αὐτὸς ποῦ ἔζητε νὰ μηδενίσῃ τὸν ἑαυτόν του ἀπέναντι τῶν δούλων του, ἥτο δ συνθέτης τοῦ «Λεωνίδα ἐν Θεομούλαις» μιᾶς συνθέσεως τρομακτικῆς, ἥτο δ συνθέτης τοῦ «πρώτου μαθήματος» τὸ δοποῖον μετὰ φίγους ἥκουσαν ἐν στενῷ κύκλῳ μίαν φορὰν οἱ ἐδῶ μουσικοὶ διδάσκαλοι, δ συνθέτης δ ἐκτιμώμενος εἰς τὴν Ἰταλίαν δ συνθέτης δ δοποῖος οὐδέποτε ἡμιποροῦσε νὰ κάμη τίποτε ἐλαφρόν, ἀλλ' ἔτεινον αἱ γενναῖαι ἐμπνεύσεις του πάντοτε εἰς κολοσσιαία συμφωνικὰ ποιήματα, συντρίβοντα τὴν ὀρχηστραν,

Συνειδισμένον θέαμα ἥτο δ Μπονιτσόλη περιπατῶν μὲ μεγάλα βήματα ἐπάνω εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Όμου τῶν Φιλομούσων, σκεπτόμενος, καὶ κρατῶν δύο πράγματα ἰσομε-

κή ἀπὸ τότε ποῦ θωρῷ τὸ ξανθὸ καὶ γαλανὸ κι ἐπουράνιο φῶς μου, μετεβλήθη ἐντὸς μου δ ωρμὸς τοῦ κόσμου!

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

Μεταξύ τῶν ξένων ποιητῶν ὁ Σέλλευ ἔλαβε τὰς περισσότερας ψήφους. Μία ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαντήσεων, χαριτωμένη καὶ εὐφνής εἶναι η τοῦ ποιητοῦ Ἀδόλφου Μποσό, ὁ ὅποιος λέγει αὐτά περίπου:

Ἡ ἐρώτησίς σας εἶνε πολὺ νόστιμος καὶ πολὺ ἀδιάχριτος. Μὲ ἐρωτᾶτε ποιὸν ποιητὴν προτιμῶ. — Οὐλούς. Κάθε ποιητής, χωριστά, εἶνε δὲ ἐμὲ διποιητής, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν μὲ κάμνει κοινωνὸν τῆς ψυχῆς του.

Οἱ φιλόσοφοι λέγουν: τίποτε τὸ ὄραῖον ἀντὸν καὶ
ἔσυντο. Τὸ κατ' ἐμὲ προτιμῶ τὰ πρᾶγματα, τὰ ὑποτί-
ποντα εἰς τὴν συνείδησιν, ἀπὸ τὰ ἀμφορημένα ἀερο-
λογήματα. „Οταν ἔχω τὴν συναίσθησιν ἐνὸς ὥραιον
πολύματος, ἡ συναίσθησις αὕτη συγκινεῖ, κατακτᾷ
τὴν ὑπαρξίην μου ὅλοκληρον.“ Οὐλη ἡ δύναμις τοῦ
εἶναι μου, ὅλη μου ἡ Ζωή, ὅλον τὸ μιστήριον
τὸ διποῖον ἀποκαλῶ „τὸ ἔγω μου“ ἀποκαλύ-
πτει τότε εἰς ἐμαυτὸν ὑπὸ τὴν μορφὴν ἀντοῦ
τοῦ συναίσθημάτος ὅλον τὸ εἶναι μου νομίζω ἐκεί-
νην τὴν στιγμὴν ὅτι ἔκει συγκεντρώνεται. Τὴν στιγ-
μὴν ἔκεινην, τὸ ὄραιον ἀντὸν τὸ ἰδιαίτερον—τὸ σχε-
τικὸν ἀνθέλετε—εἴνε δὲ ἐμὲ ἀπόλυτον. Καὶ εἰμισοῦ
νά εἴπω ὅτι κάθε ποιητής γίνεται τότε ὁ ποιητής.
Κάθε γυναικά, ὅταν τὴν ἀγαπῶμεν, ἀντιτροσωπεύει
δὲ ἡμᾶς ὅλων τὸν ἔσωτα, διότι τότε λησμονοῦμεν
ὅλα τὰ ἄλλα. Διὰ τοῦτο καὶ κάθε ποιητής, ὅταν τὸν
ἀγαπῶμεν, εἴνε δὲ ἡμᾶς ὅλη ἡ ποίησις.

Διὰ τὸν Οὐγκὼ σὲ προτιμώτερον σύμεφον νὰ σιωπήσουμεν. Ο Οὐγκὼ καθίσταται ἀντικείμενον θρησκείας του ἔθνους. Πρέπει νὰ ἔξακολουθήσουμεν νὰ τὸν ἄγαπῶμεν μὲ καρδίαν ἀπλούστην. Δεῦ χάνομεν τὸ δικαίωμα τῆς γνώμης μὲ τὸν ἐνθουσιασμόν.

ΒΕΡΑΙΝΕΙΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ. Χαρακτηριστι-

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

KATA THN SYNEΔPIAN τῆς 7 τῷ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ καὶ φυλολογικοῦ τμήματος τοῦ „Παρνασσοῦ“ ὁ ἀνθυπολοίασκος κ. Ρεδάδης ἀνεκοίνωσε μελέτην του ὑπὸ τὸν τίτλον „Προσδιοισμός κατὰ χώραν τῆς ἐν Σαλαμίνι ναυμαχίας καὶ τὸ ζῆτημα τῆς ἀρχαιολογικῆς ἔξερευνήσεως τοῦ βυθοῦ“.

Στηριχθείς ἐπὶ προγενεστέρας ἐκδοθείσης μελέτης του ὁ κ. Ρεδιάδης Ισχυρίσθη ὅτι ἡ παράταξις ἦν παρέχει διάρκειαν τῆς μάχης μᾶλλον πρὸς τὴν Ψυττάλειαν, ἀντικρύσσων τὴν ὑπόθεσον ὅτι ἡ ναυμαχία διεξήχθη ἐν τῷ βάθει τῶν στενῶν ὡς παραδέχονται σήμερον. Περὶ τὸν χῶρον τοῦτον θεωρεῖ ἀπαραίτητον ἀνασκάλεσιν τοῦ βυθοῦ ἵνα νομίζει ἡ τιτον τῶν ἐν Αντικυθήοις γενομένων ἔχασιδῶν δυσχερῆ ὡς ἐκ τοῦ μικρότερου βάθους, ἐκ μελέτης δὲ τῆς ὑδρογραφικῆς κατασκευῆς τῶν μερῶν συμπαραίνει ὅτι καταχώσεις ἐκ τῶν πέριξ ἀκτῶν ἔχουσι γίνεται καλύψασαι τὰ ναυάγια. Μικρούς τινας δὲ λοφίσκους ἄμμους διακόπτοντας τὴν γενικήν δύμαλοτηταν τοῦ πυθμένος οὓς παρετήρησεν ἐν τῷ βυθῷ, συνισταμένων κυρίων ἐξ ἄμμους παρὰ τὴν Ψυττάλειαν ἔνθα συνέβη ἡ τροπή, ἀπέδωκεν εἰς τὴν πιθανήν ὥπαξιν ἐκεῖ κεκαλυμμένων ναυαγίων. Επειδὴ δὲ σήμερον πρὸς διατήρησιν τῆς ἑυλείας ἐμβυθίζουσιν αὐτὴν ἐν ἡλίῳ ὃς γίνεται ἐν Tourelaville, δόπτε τὸ θαλάσσιον ὑδωρ διηθούμενον καθίσταται ὑφάλμυρον, ὅπερ κρίνεται τὸ ἄριστον διὰ τὴν διατήρησην τῆς ἑυλείας, συνεπέοντεν ὅτι ἀναμφιβόλως ἡ σκληρὰ ἑυλεία, προερχομένη κυρίων ἐκ τῶν παραλίων τῆς Συρίας, πιθανὸν ἔτι νά διατηρηται ἐν τῷ βυθῷ.

¹Ἐπίσης δὲ ὡς ἐδιδάχθημεν ἔξ ²Ἀντικυθήρων, καὶ ὁ χαλκὸς ὁ ὄποιος ἀπέτελε τὴν πρώτην ὑλὴν τοῦ ὄπλισμοῦ τῶν ἀντιπάλων διατηρεῖται ἐπίσης ἐμβυθισμένος ἐν ἄμμῳ.

Ἐκ τούτων συνεπέρθανεν ὁ κ. Ρεδιάδης ὅτι ἐν τῷ βυζαντίῳ τῆς Σαλαμίνος κρύπτονται οὐ μόνον ἀντικείμενα πιθανῶς πολύτιμα ἀλλὰ καὶ ἡ λύσις ζητημάτων σχετικῶν πρός τε τὴν ναυπηγίαν καὶ τὴν ναυτικὴν ἀργυρολογίαν.

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ ΟΜΙΛΙΑ τοῦ ἄγγλου ἀρχαιολόγου
περὶ τῆς ἀγγειοπλαστικῆς τῶν ἀρχαίων.
Πήγη ἡρῷονθή ἀπὸ ὅσους ἔτυχον τελευταίως
νὰ εὑρεθοῦν εἰς τὰς αἰθύνσας τοῦ ἀρχαιολογικοῦ
Μουσείου. Οὐμιλία γενομένη εἰς κύκλον περιηγητῶν
περὶ τῆς ἀγγειοπλαστικῆς τῶν ἀρχαίων. Οὐ πάντα
μηδὲλλεις περὶ τοῦ καλλίους τῆς διακοσμήσεως τῶν
μυκηναϊκῶν ἀγγείων καὶ περὶ τῶν θαυμασίων σχη-
μάτων τῶν τοῦ ὃν αἰνῶνος. Εἰς τὰς γραμμὰς τῶν
ἀγγείων κατέδειξε τὰς γραμμὰς τοῦ γυναικείου σώ-
ματος, ἀπὸ τῶν ὅποιων ἐνεπεντοῦ οἱ τεχνῖται τὴν
στάσιν τῆς χορευτίας εἰς τὴν καριτωμένην λίκυθον
καὶ τὴν ὁρθίαν ἴσταμένην γυναικα μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ^{τοῦ}
τῶν ἰσχίων εἰς τὰς μὲ διπλᾶς λαβᾶς ἀγγεῖα. Η
ἀγγειοπλαστικῇ τῶν ἀρχαίων ἔχει γίνει ἀντικείμενον
οπουδάλων μελετῶν ἀλλοῖαι ἐνίσχυσαν ἀποθέσεις
τινὰς ἡ διέλυσαν πεπλανημένας γνόμας. Λί ίστορικά
παραστάσεις εἰκονίζομεναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν
ἀγγείων ὑπῆρξαν ἀφετηρία τῶν μελετῶν αὐτῶν. Κα-
νεὶς δὲν ἀγνοεῖ τὴν πρὸς τὰ ἀγγεῖα ἀγάπτην τῶν ἀρ-
χαίων, ἀποτελοῦντα ὡραίτατους διάκοσμους τῶν οἰ-
κιών. Ἐκτὸς τῶν ἴστορικῶν παραστάσεων ὡς γνωστὸν
αἱ παρειαὶ τῶν ἀγγείων εἶχον καὶ ἀπλᾶς διακοσμητι-
κὰς ἀπεικονίσεις αἱ ὅποιαι προσεδίδον εἰς τὰ ἀγ-
γεῖα καλλιτεχνικωτάτην ὑφήν.

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΝΙΚΑ. — "Οταν ἐπρωτοφάνη εἰς τὴν σκηνὴν ὁ Ἐδέμαγγελία Ρούσσου, — μικρὰ κόρη, δεκατεσσάρων μολις ἑταν· — καὶ ἐπιτέξει μερικοὺς ρόλους ἀνάλογους με τὴν ήλικιάν της, εἶχεν ἔμπειρην τάξις ὠραιοτέρας ἐπίπλως. Ἀπετέλει ἔξελιξιν τῶν γονέων της, καλῶν ἥθυποιῶν καὶ τῶν δύο, καὶ εἶχε τῆς μητρός της τὸ ὄρασιον παράστημα καὶ τὴν λεπτήν χάριν τοῦ πατρός της. Ἡ κληρονομικότης τὴν εἶχεν εἰνόησει, καὶ συνήνον τόσα φυσικά χαρίσματα, οσα οὐδεμία ἄλλῃ τῶν ἀρχαίων ἥθυποιῶν τῆς ἐποχῆς της.

Δυστιχώς της επειρεν η εξαίρων ανάθεσή
πτυξῆς. Η δύνασης τό περιβάλλον. Οι θιασάρχαι,
νπὸ τοὺς ὅπιοὺς ἔκαμε τὸ καλλιτεχνικὸν τῆς στάδιον,
οἱ βιομήχανοι αὐτοῖ, οἱ κερδοσκοποῦντες ἐπὶ τῆς συγ-
κινήσεως τῶν ἀστῶν, δὲν ἦσαν βέβαια οἱ καλλίτεροι
διδάσκαλοι καὶ ὅδηγοι τῆς νεαρᾶς ἴδιωτην. Καὶ
εἶνε θιάμη πῶς ἐπέξησε, κατόπιν τῶν στρεβλή-
σεων καὶ κακώσεων, ἡ ἴδιωτην τῆς Ενάγγελίας Νίκα,
πῶς ἐπροώδευσε μέσα εἰς τὰ δεσμά της, καὶ πῶς κα-
τώθισε νά κάμη ὅτι ἔκαμε κατὰ τὰ τελευταῖα
ταῦτα ἔτη εἰς τὰ θερινά θέατρα τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐσχάτως ἡ Εὐαγγελία Νίκα προσελήφθη εἰς τὸν θίασον τοῦ Σαμιλικοῦ Θεάτρου. Ἡτο δι' αὐτῆν μία εὐχαρίστια νάλλαξη περιβάλλον, νάνπατυχή, νά τελείω πουηθῆ. Καὶ ηροιστε πραγματικῶς νά ἰκανοποιή τὰς ἐπιτίδιας τῶν θαυμαστῶν της. Εἶχεν ἀνάδεικθη ἡ καλλιτέρα ἥθοποιός του νεοσυστάτου θιάσου. Ὁλιγού ἀκόμη, μία μικρὰ ἀσκητις, μία μικρὰ προσπάθεια και ἡ Εὐαγγελία Νίκα θὰ ἦτο μία ἀπὸ τὰς ὀδύνας πας καλλιτεχνικὰς δόξας. Ἀλλ' ὁ θάνατος δὲν τε
ηὔθελε...

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Η ΑΠΟΧΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΡΙΜΠΩ. Η αποχώρηση
ἐκ τοῦ „Γαλλικοῦ Κολλεγίου“ τοῦ ἐπιφανοῦ
γάλλου ψυχολόγου Θεοφίλου Ριμπώ, δύσις ἐπὶ δεκα

Ο ΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Πατριωτισμός κατά παραγγελίαν. — Η Έταιρία δηλητηρίου προκηρύσσει διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφῆν πούματος, ὑπόθεσιν ἔχοντος τὴν Μακεδονίαν, τὸν ἔκπαλαι ἐλληνικὸν χρακτῆρα τῆς πατρίδος τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Μεγάλου Ἀλεξανδρου καὶ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκότονος, ἔξυμοντος τὴν παλαιὰν αὐτῆς εἰκλειαν, τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς ἰδέας καὶ τὸν ἔκπαλιτισμὸν τοῦ ἀνδρωπίνου γένους, ἐπίσης τὸ ὁρόδοξον αὐτῆς θρησκευτικὸν αἰσθήμα, τὸν ἀρρητὸν μετὰ τοῦ νεοτέρου Ελληνισμοῦ σύνδεσμον ὃς καὶ τὴν δημιουργηθεῖσαν ἐπ' ἐσχάτων ἔκρυψιμον κατάστασιν, ἐνεκα τῶν ποικιλοτύπων προπαγανδικῶν ἐταριμῶν. Τὸ ἐν λόγῳ ποίημα δέον νά ἔχῃ ἐνθουσιαστικὸν χρακτῆρα, ν ἀποτέλη φιλοπατρίαν, δυνάμενον νά καταστῇ ἐθνικὸν ἐμβατήριον κλπ.

‘Ημεῖς προτείνομεν νά βραβευθῇ ἡ προκήρυξις.

‘Η „Θεομάστρα τοῦ Σχολείου“ τοῦ κ. Ἀριστοτέλους Κουρτίδου εἶναι ἐν τῶν ὠραιοτέρων παιδικῶν διηγημάτων τοῦ συνεργάτου μαζ, τὰ δόποια ἀναδημοσιεύει μετά τινας ἡμέρας εἰς ἴδιαιτερον τομίδιον, εἰκονογραφηθὲν ὑπὸ τῆς Δδος Θαλείας Φλωρᾶ.

‘Ο κ. Σωτήριος Στρατήγης ὑποβαλάν εἰς τὴν Ιατρικὴν σχολὴν τοῦ Ἐδρν. Πανεπιστημίου διατριβὴν ἐπὶ ἄνηγεσίᾳ, πραγματευομένην τὸν μετασχηματισμὸν ἐν ταῖς φαριτικαῖς πυέλοις“ ἔξελεγη παμψήφει ὑφηγηθῆς τῆς μαιευτικῆς καὶ γυναικολογίας.

Εἰς τὸν συνεργάτας κάποιου καλλιτεχνικοῦ περιοδικοῦ θάλασσιμοῦ εἰσινεμένην πρὸιν παρουσιασθῶν ὡς κριταὶ τῶν ἄλλων νά ἀνοίγουν κάποτε καὶ κανένα λεξικόν.

Νέα σχέδια τῆς Επιτροπῆς τοῦ Ζαππείου ἀναγγέλλονται πρὸς ἔξωρασμὸν τοῦ δραυτέρου ἀθηναϊκοῦ περιπάτου δι ἀνεγέρσεως περιπτέρων καὶ δι ἡλεκτροφωτισμοῦ τῶν δενδροστοιχιῶν τοῦ κήπου.

‘Ο φιλολογικὸς Σύλλογος „Παρνασσός“ προκηρύττει διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφῆν μονοπράκτου κωμῳδίας ἐμμέτρου ἡ πεζῆς. Προθεσμία πρὸς ἀποστόλην διάσφρη ἡ 8 Ἀπριλίου. Η βραβευθησομένη κωμῳδία λαμβάνει γέρας 200 δραχμῶν.

Η Έταιρεία Φιλοτέχνων προκηρύσσει διά τὴν 20 Μαΐου 1902 καλλιτεχνῶν Ἐκθεσιν ἐν τῷ ἔνοδοχειώ τῆς „Ἄκταίφ“ ἐν Ν. Φαλήρῳ. Εἰς τὴν Ἐκθεσιν εἶνε δεκτὰ ἔργα ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς, ξυλογραφίας, χαλκογραφίας, πλαστικῆς κλπ. ἐλλήνων καὶ ἔνονων καλλιτεχνῶν. Δύνανται νά ἐκτεθῶσι καὶ ἔργα παλαιῶν καλλιτεχνῶν οἵασδήποτε ἐποχῆς καὶ ἐθνικότητος, ὡς καὶ καλὰ ἀντίγραφα εἰκόνων μεγάλων τεχνιτῶν.

Τὴν Κυριακὴν 10 Μαρτίου ἡ κ. Καλλιρρόη Παραγόντες ἐνόρτασε τὴν δεκαπεντετηρίδα τῆς „Ἐφημερίδος τῶν Κυρων“: “Ολος ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἑορτήν, τιμῶν τὴν ἔξαιρετικὴν δρᾶσιν τῆς ἐλληνίδος δημοσιογράφου.

Τὸ τυπογραφεῖον Π. Δ. Σακελλαρίου ἔλαβε παρὰ τῆς Επιτροπῆς τῶν Όλυμπίων τὰ διπλῶματα τῶν ἀπονεμηθέντων εἰς αὐτὸν διό βραβείων τῆς Παγκοσμίου Εκθέσεως τῶν Παρισίων τοῦ 1900, ἐνὸς κρυ-

σοῦ διὰ τὰς τυπογραφικὰς ἐργασίας καὶ ἐνὸς ἀργυροῦ διὰ τὰς ἐκδόσεις του.

Διηγεῖτο μία ἀνεψια τοῦ Βέρδη εἰς φίλον τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ περὶ τῆς μετριοφροσύνης καὶ ἀπλότητος του εἰς ὅλα τὰ πράγματα τῆς ζωῆς.

“Οὐδέποτε, ἔλεγεν, ὁ καῦμένος ὁ θεῖος μου κατέληφθη ἀπὸ τὴν κρίσιν τῆς μεγαλομανίας ἡ ὥποι εἶνε τόσον συνήθης εἰς τοὺς καλλιτέχνας. Υπῆρξε πάντοτε μετριοφρονέότατος καὶ ἴδιος ἀπλούστατος καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα πράγματα τῆς ζωῆς του. Κανὲν στολίδι ἐπάνω του καμμία ἐξήκητησις ποτέ, καὶ τὸ ἐνδυμά του, καθαρώτατον καὶ ταπεινότατον ἔτρεφε μῆσος πρὸς ὅλα ἐκεῖνα τὰ μικροπράματα μὲ τὰ δόπια τόσοι πλούσιοι ἢ πλουτίσαντες γεμίζουν τὰ σπίτια των”.

NEA BIBLIA

Ἐξεδόθησαν

ΕΡΓΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. BYZANTIOΥ ἐκδίδονται ὑπὸ Γεργορίου Σ. Βυζαντίου. Ἐν Ἀθήναις, τίτλοις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902. Σχ. 8ον, σελ. 402.

ΧΕΡΤΣΒΕΡΓ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κάτα μετάφρασιν Π. Καρολίδου. Τόμος πρῶτος, τεῦχος δεύτερον. [Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ τεῦχ. 158. Ἐν Ἀθήναις, τίτλοις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902. Σχ. 8ον, σελ. 192.]

BULLETIN DE CORRESPONDANCE HELLENIQUE VII—XII.— Vingt-quatrième année 1900 avec 19 planches et 23 figures dans le texte. Athènes, imprimerie P. D. Sakellarios In. 8, p. 294.

BULLETIN DE CORRESPONDENCE HELLENIQUE I—VI.— Vingt-cinquième année 1901 avec 2 planches et 33 figures dans le texte. Athènes, imprimerie P. D. Sakellarios In. 8, p. 240.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΚΛΗΣΙΩΝ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ βιβλιοπωλείου Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΕΝ ΤΑΙΣ ΡΑΞΙΤΙΚΑΙΣ ΠΥΓΕΛΟΙΣ ὑπὸ Σωτηρίου Κ. Στρατήγη.

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Στρατήγη, πραγματεύεται περὶ τῆς διαγνώσεως τῶν διαφόρων μορφῶν τῆς φαριτικῆς πυέλου καὶ τοῦ τρόπου τῆς καταμετρήσεως αὐτῶν περὶ τοῦ μετασχηματισμοῦ καὶ τῶν περιπτώσεων τῶν φαριτικῶν πυέλων κατὰ τὰς δόπιας αὐτὸς ἐνδείκνυνται καὶ περὶ τῆς χειριστικῆς μεθόδου.

Η ΓΥΝΗ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΣΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ὑπὸ Νικολάου Δελακοβία. (Ἀθῆναι 1902, τυπογραφεῖα Δ. Γ. Εὐστρατίου).

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΑΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΓΩΓΗΝ ΚΑΘΟΛΟΥ ὑπὸ Π. Κονράδου, ἔξελληνισθεῖσα ὑπὸ Δ. Κ. Ζαγγογιάννη, τεῦχος Α, (Ἀθῆναι 1902, βιβλιοπωλείον Εστίας).

Η. ΡΩΣΣΙΑ ὑπὸ Θ. Βελλιανίτου (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὁρελίων βιβλίων). Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Βελλιανίτου δίδει πλήρη ἴδεαν εἰς τὸν ἀναγνώστην περὶ τῆς ἀχανοῦς αὐτοκρατορίας περιμέχει δὲ καὶ πολλάς εἰκόνας ἐπεξηγηματικάς τοῦ κειμένου. (Ἀθῆναι 1902, τυπογραφεῖα Ραφτάνη-Παπαγεωργίου, σχ. 16ον, σελ. 90, δρ. 0.40).

ΤΟ ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ δρᾶμα εἰς πρᾶξιν ὑπὸ Ν. Λάσσαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου. (Τυπογραφεῖα Α. Κονσταντινίδου 1902).